नवी नवेली

(मिश्र कवितासंग्रह - भाग ८)

रचना

डॉ. मंजूषा कुलकर्णी

(साहित्य अकादमी पुरस्कारप्राप्त लेखिका, कवयित्री)

मंजुभारती प्रकाशन

पुणे

नवी नवेली (मिश्र कवितासंग्रह - भाग ८)

रचना : डॉ. मंजूषा कुलकर्णी
(साहित्य अकादमी पुरस्कारप्राप्त लेखिका, कवयित्री)
साकेत / २५, जयवंत पालकर मार्ग,
पोद्दार रुग्णालयासमोर वरळी, मुंबई - ४०० ०३०.
भ्रमणध्वनी - ९०८२१६१५२४, ९८२२८३९४९१
Email : drmangushak@gmail.com

कायमस्वरूपी पत्ता : २३१, समर्थ अलंकार, फ्लॅट-२,
कवितांच्या बागेसमोर, ज्योतीनगर,
छत्रपती संभाजीनगर - ४३१ ००५.

प्रकाशक : सौ. उल्का मंगेश कुलकर्णी
मंजुभारती प्रकाशन
'अे' ५०४, महालक्ष्मी पॅलेस,
वेंकटेश शर्विल सोसायटी समोर,
सी.एन.जी. पंपासमोर, पारी कंपनी चौक,
नऱ्हे, पुणे - ४११०४१.

प्रथम आवृत्ती : मार्गशीर्ष शु. ३, शके १९४७
रविवार, दि. २३ नोव्हेंबर, २०२५

अक्षर जुळवणी : सौ. अनिता विनायक भालेराव
क्रिएशन,
जयश्री, १-एन, सेक्टर ए, एन-१,
सिडको, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१००३.
भ्रमणध्वनी - ९४२३३ ९६८८१

मुद्रक : स्टार कॉपीयर्स प्रायव्हेट लिमिटेड
कुमठेकर मार्ग, सदाशिव पेठ, पुणे ३०

ISBN : 978-81-988171-0-5

सर्वाधिकार : © लेखिकेच्या स्वाधीन

किंमत : **₹ १५०/-**

सर्व रसिकवरांना
सादर समर्पण...

मनोगत

कविता लिहायला बसले की माझं मन नेहमी एकाच दिशेला फिरून येतं 'नवं काहीतरी निर्माण करण्याची आस'. कधी एक शब्द उमलतो, कधी एक भावना आकार घेते आणि त्या क्षणी मला जाणवतं प्रत्येक कविता म्हणजे एखादं नवजात मूल आहे. त्याच्या श्वासात नव्या जगाची सुगंध आहे, नव्या सुरुवातीचं सौंदर्य आहे. याच भावनेतून माझा हा संग्रह 'नवी नवेली' जन्माला आला.

'नवी नवेली' म्हणजे माझं मन नव्याने उमललेलं. ही फक्त कवितांची गोष्ट नाही ही माझ्या आत्म्याच्या पुनर्जन्माची गोष्ट आहे. कधी आयुष्याने थोडं थकवलं, कुठे मनाने ओझं घेतलं, तेव्हा कवितेच्या शब्दांत स्वतःला पुन्हा नव्याने शोधण्याची ही वाट सुरू झाली. प्रत्येक कविता म्हणजे जणू एक श्वास, जो मला सांगतो 'तू अजून जिवंत आहेस, अजून काही म्हणायचं आहेस.'

या संग्रहातील प्रत्येक ओळ मी लिहिली आहे तेव्हा माझ्या मनात एकच भावना होती 'नव्या दिवसाचा विश्वास.' कधी काळोख्या दिवसांत, कधी एकटेपणात, कधी आनंदाच्या नाजूक क्षणांत, आणि कधी अंतर्मनाच्या वेदनेत. पण प्रत्येक वेळी त्या शब्दांमागे एक प्रकाश झळकत होता तो म्हणजे नव्याने जगण्याचा विश्वास.

'नवी नवेली' या शीर्षकात तुम्हाला स्त्रीचा गंध जाणवेल हो, तो आहेच. कारण माझ्या प्रत्येक शब्दात स्त्रीमनाचं धडधडणारं हृदय आहे. ती प्रेम करते, ती रडते, ती हसते, ती जखमी होते पण सगळ्यात महत्त्वाचं म्हणजे ती पुन्हा उठते. कितीही वेदना झाल्या तरी, ती पुन्हा नव्याने सजते. ती स्वतःच्या जखमांनाही फुलांच्या रूपात पाहते आणि हीच ती 'नवी नवेली' माझ्या मनाची, माझ्या कवितेची. या संग्रहात तुम्हाला कोणतं ठराविक चौकटबद्ध रूप सापडणार नाही. कारण मला कविता ही कोणत्याच चौकटीत बसवायची नसते. ती तर झुळुकीसारखी असते हवी तिथे, हवी तशी फिरते. कधी तिचा रूप गाण्यात आहे, कधी प्रार्थनेत, कधी गप्पांमध्ये. कधी ती फुलांच्या पाकळ्यांवर अलगद टेकते, तर कधी ती मनाच्या खोल तळाशी जाऊन तिथे दडलेला दुःखाचा थेंब उचलते. पण

प्रत्येक वेळा ती जिवंत असते श्वासासारखी, सत्यासारखी. मी जेव्हा या कवितांमधून माझं मन व्यक्त करते, तेव्हा मी एखादी 'कवयित्री' म्हणून नाही, तर एक 'स्त्री', एक 'मनुष्य', एक 'प्रेम करणारी आत्मा' म्हणून लिहिते. कारण प्रत्येकाच्या आयुष्यात असा क्षण येतो जेव्हा आपण सगळं गमावल्यासारखं वाटतं, पण तरीही अंतर्मनातून एक छोटीशी हाक येते 'उठ, अजून काही बाकी आहे.' ही हाकच माझ्या प्रत्येक कवितेचा जन्म आहे.

'नवी नवेली' लिहिताना मी अनेकदा माझ्या भूतकाळाशी बोलले. कधी जुन्या वेदनांना सामोरं गेले, कधी जुन्या स्वप्नांना पुन्हा स्पर्श केला. कधी वाटलं काही गोष्टी आपण हरवून बसलो, पण मग जाणवलं हरवलेलं सगळंही कधी कधी नव्या रूपात परत येतं. तेव्हा मी शब्दांच्या ओंजळीत माझं मन पुन्हा ठेवले. त्यातून जे उमटलं, ते म्हणजे ह्या संग्रहातील कविता.

'नवी नवेली' मधील प्रत्येक कविता म्हणजे एक प्रयत्न स्वतःला पुन्हा नव्याने घडवण्याचा. कधी मनाला वाटतं, जीवन संपलं. पण कविता सांगते 'नाही, अजून सुरुवात बाकी आहे.' कधी नातं मोडतं, पण त्याच वेळी नवं नातं मनाशी जुळतं स्वतःशीचं नातं. ही आत्मस्वीकृती, ही स्वतःची ओळख, हीच माझ्या या कवितांची आत्मा आहे. या संग्रहात काही कविता अत्यंत कोमल आहेत. त्यात शब्द कमी, पण भावना अधिक आहेत. काही कविता विचारांच्या गाभ्यात नेणाऱ्या आहेत, जणू प्रश्न विचारतात 'तू कोण आहेस, तुझं खरं मन काय आहे?' आणि काही कविता फक्त आनंदाने उजळून गेलेल्या आहेत, जिथे शब्दांपेक्षा हसू जास्त आहे.

या कवितांमध्ये मी माझ्या आजूबाजूच्या जगालाही पाहिलं. प्रत्येक स्त्री, प्रत्येक नातं, प्रत्येक ऋतू, हे सगळं माझ्या लेखणीच्या सावलीतून चालत आलं. कधी वाटलं मी लिहित नाही, तेच माझ्याकडून लिहून घेतंय. कविता ही माझ्या आयुष्याची 'भाषा' बनली आहे. जिथे इतर बोलू शकत नाहीत, तिथे कविता बोलते. ती सांगते 'तू नवी आहेस, नव्याने जग.'

'नवी नवेली' म्हणजे नव्या उमेदेचा उत्सव आहे. ती स्त्री मनातील आत्मविश्वासाचं गीत आहे. ती सांगते की आयुष्य काही थांबत नाही. कालचं दुःख आजचं सौंदर्य बनतं. कालचं ओझं आजचं गीत बनतं. जसं आभाळानंतर नेहमीच एक निळं आकाश असतं, तसं प्रत्येक वेदनेनंतर एक नवीन हसू असतं.

कधी कधी मी स्वतःलाच विचारते 'तू एवढं का लिहितेस?' आणि उत्तर नेहमी तेच येतं 'कारण मला जगायचं आहे.' कविता लिहिणं म्हणजे माझ्यासाठी श्वास घेणं. त्या शब्दांत मी माझं आयुष्य ओतलं आहे. आणि म्हणूनच या कवितांना वाचताना तुम्हाला केवळ शब्द नव्हे, तर माझं मनही जाणवेल नवं, कोमल, ओथंबलेलं.

या कवितांमध्ये माझ्या प्रत्येक वाचकासाठी एक संदेश आहे जीवन कधीच पूर्ण थांबत नाही. कितीही गडद काळोख असला तरी, आपल्या आत कुठेतरी प्रकाशाचा एक कण असतो. त्याला ओळखा, त्याला धरून ठेवा, आणि मग बघा तुमचं मनही 'नवं नवेलं' होईल. माझ्या सर्व वाचकांसाठी हीच माझी नम्र भेट तुमच्या जीवनातही कधी काळोख येईल, तर ह्या कवितांच्या शब्दांमधून प्रकाश शोधा. त्यांना वाचा, जपा, आणि मनात ठेवा. कदाचित या कवितांपैकी एखादी तुमचं मौन तोडेल, एखादी तुमचं रडणं पुसून टाकेल, आणि एखादी तुम्हाला पुन्हा जगायला शिकवेल. शेवटी एवढंच म्हणेन मी ही 'नवी नवेली' म्हणून लिहिली, पण ती वाचताना तुम्ही प्रत्येकजण नवे व्हाल, तर माझं लेखन सार्थकी लागेल.

डॉ. मंजूषा कुलकर्णी

प्रस्तावना

जीवनातील प्रत्येक वळणावर एखादी ताजी कळी उमलते, एखादं स्वप्न डोळ्यात अलगद हसतं, आणि मनात एक जुनी ओढ नव्या रूपात जागी होते. ती ओढ म्हणजेच ‘नवी नवेली’ मनाच्या नव्या आरंभांचा, नव्या उमेदेचा आणि पुन्हा स्वतःला सापडण्याचा हा प्रवास. या संग्रहातील कविता म्हणजे फुलांच्या पाकळ्यांवर अलगद साचलेले दवबिंदू ओलसर पण उजळ, नाजूक पण आत्मविश्वासू, आणि साध्या क्षणांनाही कवितेत रूपांतरित करणाऱ्या.

‘नवी नवेली’ हे शीर्षक जसं ऐकलं, तसं मनात एक नववधू उभी राहते अंगभर तेज घेऊन, पण मनात थोडीशी भीती, थोडीशी हुरहूर, आणि त्यातही नव्या जीवनाची आस. पण इथली नववधू ही केवळ स्त्री नाही ती प्रत्येक मनाची नवी सुरुवात आहे. जिथे जीवनानुभवांनी थकलेलं मन, एका नव्या स्वप्नासाठी पुन्हा सजतं. जिथे जुने अश्रू, नव्या हसण्यात विसरतात. आणि जिथे प्रत्येक कविता, एका नव्या क्षणाचं स्वागत करते ‘आता पुन्हा सुरू करूया’ असं म्हणत.

डॉ. मंजूषा कुलकर्णी यांच्या कवितांची एक खासियत आहे त्या ज्या विषयावर लिहितात, तो त्यांच्या शब्दांत ‘जिवंत’ होतो. त्यांच्या कवितांमध्ये कृत्रिमपणा नाही, विचारांचा दडपण नाही; तिथे फक्त मनाचा मुक्त प्रवाह आहे. ‘नवी नवेली’ या संग्रहातही तोच स्वच्छ, ओलसर भावांचा प्रवाह आहे. कधी आईच्या स्वरूपात, कधी प्रेयसीच्या, कधी कवयित्रीच्या, तर कधी केवळ ‘स्त्री’ म्हणून ती आपल्या कवितांमध्ये प्रकटते पण प्रत्येक वेळी नव्या तेजाने उजळून निघते.

या कवितांमध्ये आपण स्त्रीमनाचे अनेक पदर पाहतो. ती हसते, रडते, तडफडते, उमलते, आणि पुन्हा स्वतःला सापडते. तिचं सौंदर्य केवळ रूपात नाही, तर तिच्या आत्मस्वरात आहे. म्हणूनच ‘नवी नवेली’ वाचताना असं वाटतं

की प्रत्येक कविता म्हणजे आपल्या मनातील एका नव्या शक्यतेची झुळूक. कधी ती सणासुदीच्या वातावरणात सजणारी नववधू वाटते, तर कधी ती स्वतःच्या वेदना नव्या अर्थाने स्वीकारणारी स्त्री. विंदा करंदीकर म्हणतात ना 'स्त्री म्हणजे केवळ रूप नव्हे, ती म्हणजे जीवनाचा अविरत झरा.' तसाच झरा या कवितांतून झुळझुळतो. कधी या कविता नात्यांच्या लयीत येतात, कधी आत्मस्वरात.

'नवी नवेली' या शीर्षकाचा अर्थ फक्त लग्नानंतरची नववधू नाही तर मनाची, विचारांची, भावनांची नववधू आहे. आपण जुने दुःख विसरून जेव्हा स्वतःला पुन्हा सजवतो, तेव्हाही आपण 'नवे' होतो. जेव्हा काळाच्या वाळूत विखुरलेली स्वप्नं पुन्हा हातात गोळा करतो, तेव्हा मनही नवं होतं. हीच भावना या संग्रहात ठिकठिकाणी उमलते. 'काळाच्या ओघात हरवलेलं हसू पुन्हा आरशात सापडतं, तेव्हा लक्षात येतं मन अजूनही तरुण आहे.' या कवितांमध्ये जीवनाची नवी अर्थपूर्णता आहे. ती केवळ प्रेमाच्या वा विरहाच्या कविता नाहीत; त्या जीवनाच्या प्रत्येक छोट्याशा क्षणाला आलिंगन देणाऱ्या आहेत. कधी सूर्योदयासारख्या तेजस्वी, कधी सायंकाळी गारवा देणाऱ्या, आणि कधी अंगणातल्या चंद्रकोरीसारख्या नाजूक. कवयित्रीच्या शब्दांत संवेदना इतकी बारकाईने उमटते की प्रत्येक वाचकाला स्वतःचं प्रतिबिंब या कवितांत सापडतं.

या संग्रहातील भाषा अत्यंत सरळ, गोड आणि रसिक आहे. वाचताना शब्दांपेक्षा भावना अधिक बोलतात. कवयित्रीने कुठेही अलंकारांचा अतिरेकी वापर केलेला नाही. त्याऐवजी त्या साध्या वाक्यातून इतका मोठा अर्थ पोहोचवतात की आपण थबकतो. कधी 'नवी नवेली' आपल्याला एका घरातील नव्या नात्यांचा सुगंध देऊन जाते, तर कधी ती अंतर्मनातील नव्या ओढीला शब्द देऊन जाते. या कवितांची शैली कुठे पु.ल. देशपांडेंच्या सहज विनोदी नजरेसारखी भासते, कुठे वा.पु. काळ्यांच्या अंतर्मुख शांततेची झलक घेऊन येते, तर कधी नासिफडकांच्या शब्दांतील ती गूढ भावछटा जाणवते. पण शेवटी 'मंजूषा' यांच्या कवितांचा आवाज वेगळाच आहे तो ना गाजावाजा करणारा, ना शोकाकुल. तो म्हणजे आत्मविश्वासाने सजलेला शांत स्वर, जो म्हणतो 'हो, जग बदलतंय, पण मन अजूनही नव्याने उमलतंय.' या संग्रहाचं सौंदर्य म्हणजे त्याचा आशावाद. कवयित्रीने अनेकदा वेदना अनुभवल्या, संघर्ष पाहिले पण त्या वेदना कवितेत उतरल्यावर त्या प्रकाशात रूपांतरित झाल्या आहेत. त्यांच्या ओळींमधून जाणवतं

की, 'अंधार कितीही असला, मनातली एक छोटीशी ज्योत पुरेशी असते नवं जग उजळण्यासाठी.'

'नवी नवेली' म्हणजे तीच अंतर्गत ज्योत जी कधी विझत नाही. या संग्रहात प्रत्येक कविता एक अनुभव आहे. कधी ती विरहाची नाजूक हुरहूर आहे, कधी ती पुनर्जन्माची धडपड आहे, कधी ती सर्जनाची आनंदमय क्षणभंगुरता आहे. कवयित्रीने प्रत्येक कवितेत 'नव्या जीवनाचा' एक वेगळा रंग फुलवला आहे. त्या रंगांची उधळण इतकी सहज आहे की आपण त्या शब्दांमध्ये हरवून जातो.

'नवी नवेली' वाचताना एक विशेष जाणवतं की या कवितांमागे एक वास्तवाचा धागा आहे. कवयित्रीच्या शब्दांमध्ये कल्पनारम्यता असली तरी ती वास्तवाला स्पर्शून जाते. ती वाचकाला फक्त विचार करायला नाही, तर जगायला शिकवते. या संग्रहाची खरी ताकद म्हणजे त्याची आत्मीयता. कवयित्री वाचकाला कधी गुरुप्रमाणे शिकवत नाही, कधी व्यासंगाने प्रभावित करत नाही. ती फक्त बोलते अगदी आपुलकीने. जणू एखाद्या संध्याकाळी, वाऱ्याची झुळूक घेत, एखादी सखी गप्पा मारते तशी. तिच्या त्या साध्या गप्पांमध्ये कधी अनोखा जीवनार्थ दडलेला असतो.

'नवी नवेली' हा संग्रह केवळ कवितांचा नाही तो एका मनाचा नवा प्रवास आहे आणि त्या प्रवासात आपल्यालाही सामील व्हावंसं वाटतं. आपल्यातलं 'जुनं' काहीसं मागे राहतं आणि 'नवं' स्वतःकडे हळूहळू उमलतं.

सौ. स्वाती कुलकर्णी

टल्लू फाउंडेशन, पुणे

अनुक्रमणिका

१) काय करयोय बाबा ... १५
२) रंग अलवार हसती ... १६
३) मोहरल्या आंब्याचा सुवास दरवळतो ... १७
४) अक्षय असू दे देवा ... १८
५) धुंद मोगऱ्याची धुंदी ... १९
६) की जांभळाचा रस मधुरसा... २०
७) मी पाणवठ्यावरती ... २१
८) मनी प्रीत सांजवात ... २२
९) जन्म सारा तुझ्यासाठी ... २३
१०) भावनांचा गलबला ... २४
११) साकारु स्वप्न कैसे ... २५
१२) गवतफुलांच्या स्मृती ठेवू या ... २६
१३) भेटकलिका सानूल्या ... २७
१४) आता नमिते तुला प्रभाकरा ... २८
१५) सजल्या शृंगारात राजसा ... २९
१६) राधे तुझाच श्याम ... ३०
१७) कोणासाठी तरी ... ३१
१८) आता कुणास सांगू ... ३२
१९) दिसते नवेच स्वप्न ... ३३
२०) मी क्षितिजास लांघतो ना... ३४
२१) तू सांग कृष्णराजा ... ३५
२२) सांगा गुलाबवेड्या ... ३६
२३) चुकते जगायचे अन ... ३७
२४) ये पावसा सुखाने ... ३८
२५) भाव मंजूषा उमलून येते ... ३९
२६) निसर्ग वारा पाऊस पाणी ... ४०
२७) लिहून भाळी दिले जे आहे ... ४१
२८) अन्य काय मज सांग हवे... ४२
२९) मनात माझ्या स्वप्नपालखी ... ४३
३०) बेभान नको होऊस तू फार ... ४४
३१) पाऊसधारा ओलित वारा... ४५
३२) प्रेम उतरले हवे हवे ... ४६
३३) सुखा समाधानाचा धनी ... ४७
३४) स्मृती ओलसर उरते ही ... ४८
३५) असे असावे जीवन टवटव... ४९
३६) पोकळी नात्यात होते ... ५०
३७) ही बाग जांभळी जी ... ५१
३८) शून्य केवळ राहणे ... ५२
३९) भाग्यरेखा जोडताती ... ५३
४०) सांगणे सोपे खरे पण ... ५४
४१) ऋणानुबंधांचे बंध अगणित ... ५५
४२) किती पावसाळे हे यावे ... ५६
४३) उत्सव रम्य पहावा ... ५७
४४) जन्म मिळो मज फुलाफुलांचा ... ५८
४५) परमेशा, अगणित तू उरशी ... ५९
४६) जीवन ते हेच ना ... ६०
४७) जग नवे उजवायचे ... ६१
४८) घराघराच्या चिऱ्या चिऱ्यांना ... ६२

४९) पारदर्शीपण कसे लाभायचे... ६३
५०) उमेद उरातुन असताना ... ६४
५१) आयुष्याची गणिते ठरली ... ६५
५२) राम नामाचे
घुंगरू बांधायचे ... ६६
५३) तुझा कृष्ण
लाभेल तुला ... ६७
५४) राजहंस राजा दिसे ... ६८
५५) सांज आठवे ना साधी ... ६९
५६) कुणी कुणाचा आरसा ... ७०
५७) प्रियतमा मी खुलली ... ७१
५८) तव आठवांच्या फुलांना ... ७२
५९) इथे फिरस्ती कितीतरी ... ७३
६०) मनातल्या श्रावणाला ... ७४
६१) ऐसी जगी भ्रमंती ... ७५
६२) स्वच्छंदसे तराणे ... ७६
६३) जीवन आनंद दुनावे ... ७७
६४) थेंब थेंबा थेंबायन ... ७८
६५) नाहलेली जलपरी ... ७९
६६) स्वप्न हळवा प्राजक्त ... ८०
६७) गोड सखीपरी मनी वसे ... ८१
६८) उडण्यास हे आभाळ ... ८२
६९) स्त्री असे ऐसी सुजन्मा ... ८३
७०) श्रीहरी रे श्रीहरी ... ८४

(१)
काय करयोय बाबा

काय करयोय बाबा
तु रे घोडा घोडा हो ना
माझ्यासारखाच सान तुही
थोडा थोडा थोडा हो ना

अरे बस उघडबंब
अगडबंब आहेस की
माझ्यासारखाच तुही
आईमागे राहेस की

नको बाबा अंघोळीची
तू तरी घाई करू
तुही बैस पारोसाच
मिळून गाई गाई करू

आज जरा मऊ भात
मेतकूट खाऊन बघ
टॉनिक सारे घ्यायचे आहेत
माझ्यासारखे लगोलग

मनासारखे काही नसते
मोठे करतील तेच खरे
उगाचच म्हणता तुम्ही
बाळ होतो तेच बरे

दि.२७/०४/२०२५
सकाळी १०.४८ वा.

(२)
रंग अलवार हसती

अशी गुलाबी जांभळटसर
सांज पुलाशी उतरली
क्षितिजावरती निशा जराशी
अलीकडेच घसरली

रात अजून व्हायची आहे पण
लोचनी पहाट झाली
स्वप्न दंगले मीही रंगले
स्वर्ग छटा ये खाली

किती हळवीशी मंद्र थंडीही
चाहूल देऊन जाते
वाट वेगळी तुझ्यासवे मज
दूर घेऊन जाते

जळात सांडून केशरासवे
रंग कितीसे सुंदर
झुलते वाकून भुलते वेडे
जलराणीवर अंबर

टेकून बसता जरा सेतुशी
दोन जोडण्या दिसती
तुझ्या नि माझ्या नव्या जीवनी
रंग अलवार हसती

दि.२८/०४/२०२५
सकाळी ०५.५३ वा.

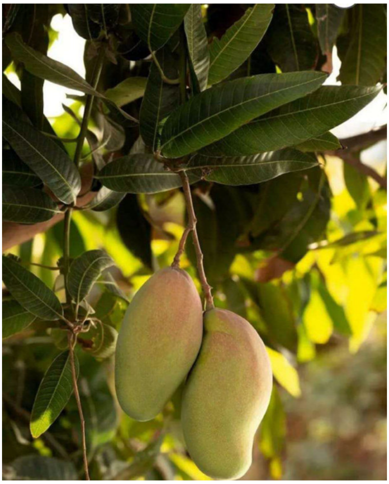

(३)
मोहरल्या आंब्याचा सुवास दरवळतो

ऋतुराज येतो अन मोहरल्या
आंब्याचा सुवास दरवळतो
इतका मादक असतो तो
की मदनबाण का,
ते हुंगल्यावरच कळतो

मग कोकिळेचे कूजन सुरू होते
आणि आम्रतरूवर
इवलासा अंकुर डोकावतो
कैऱ्यांच्या हिरवाईतला
फळांचा राजा फोफावतो

हळूहळू कोय धरू लागते
ती इटुकली कैरी
अवकाळी वारा पाऊस न ठरो
तिच्यासाठी वैरी

मग काय बघावे वयात येतानाचे
तिचे रेखीव आखीव कोरीव रूप
कवळी कच्ची असताना ती ती असते
कुठून तिला मिळते बरं
त्याचे आंब्याचे स्वरूप

मग पाडाला पिकलेल्या त्या कैरीची
आंबट गोड चव
जिभेवर अशी काही रुळते
वर्षभर वाट पाहून तरसलेली रसना
त्या स्वर्गीय गोडीने फळते

आमराई असो घरात पिकत घातलेली
आंब्याची वाडी असो
नुसता घमघमाट मधुर मंजु रसाचा
सारा ग्रीष्म सुखात वसो

दि.२९/०४/२०२५
रात्री ११.४३ वा.

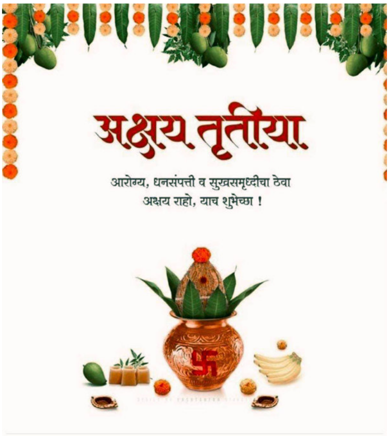

(४)
अक्षय असू दे देवा

अक्षय काय असू दे देवा,
अक्षय असू दे भक्ती
अंगामध्ये शेवटपर्यंत
सळसळणारी शक्ती

अक्षय माझे विचार सुंदर
अक्षय असू दे नीती
अक्षय माझ्या कंठामधल्या
प्रेमळ मधुरा गीती

अक्षय राहो शेते डवरली
अक्षय कणकण धान्य
अक्षय माझे सुख भरलेले
देणे तुझे मज मान्य

अक्षय असू दे घरी संतती
हृदयी अक्षय प्रीत
तूच असावा मनमंदिरी बघ
चुको जन्माची रीत

अक्षय माझी शब्द संपदा
अक्षय कविता माझी
अक्षय राहो कृपा शारदा
देशसेवाही माझी

दि.३०/०४/२०२५
सकाळी ०७.३१ वा.
अक्षयतृतीयेनिमित हार्दिक शुभेच्छा

(५)
धुंद मोगऱ्याची धुंदी

धुंद मोगऱ्याची धुंदी
काही उत्तरच नाही
भर उन्हाळ्यातली सुगंधी पर्वणी
काही सरतच नाही

इकडे वाढताना उन्हाच्या झळा,
जीवाची काहिली होते
तेवढ्यात एक झुळूक मोगऱ्याचा
सुरभित चिंब होऊन येते

मग उन्हाचा त्रास म्हणत
कटकट करावी की
मोगऱ्याचा सुवासाने
मनाची करंडी भरावी

देव पण असा महान आहे खरंच
दुःखाचा असह्य उन्हाळा देताना
सुख कुठेतरी मोगऱ्यासारखं हरखून जावं
एक गोड मोहक सौरभ घेताना

म्हणूनच दुःखाचा उन्हाळा
येऊ द्यावा यायचाय तेंव्हा
सुखाच्या मोगर परिमळात
हलकेसे दिलासे मिळतात जेंव्हा

दि.०१/०५/२०२५
रात्री १०.५४ वा.

(६)
की जांभळाचा रस मधुरसा

इतका गोड फिका जांभळट
रंग अंगी ल्यालात ग
की जांभळाचा रस मधुरसा
पोटभर तुम्ही प्यालात ग

नजर टाकताच किती
हव्याशा वाटता तुम्ही
नजरेने मनाच्या कलशाने
प्याव्याशा वाटता तुम्ही

कित्ती कित्ती तलम ग
माझ्या मनाच्या पदरांसारख्या
फुलता सुकता माझ्या
भावफुलांसारख्या

तुमच्या कानात सांगू
का ग मनातलं गुज
तुमचं माझं चालत राहू
देत गुपचूप अलगुज

कधी वाटतं कधीतरी
तुम्ही माझं रूप घ्यावं
मी तुमची जागा घेत
वेलीवर डुलत रहावं

दि.०२/०५/२०२५
सायं. ०६.५३ वा.

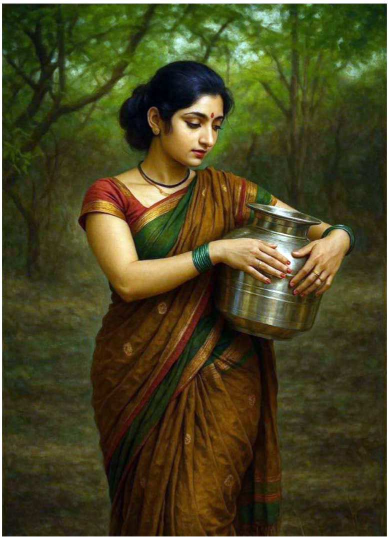

(७)
मी पाणवठ्यावरती

या कळशीतून जल भरणीला
रोज जाते प्रिया रे
तुला भेटण्या आस जीवाला
घेरे उदासी जिवा रे

भरल्या पाण्यामध्ये वाकते
बिंब माझे जरीही
दिसते मजला चित्र तुझे ते
प्रतिबिंब तरीही

कसे दूर तू माझ्याविण रे
राहणे सांग सख्या
शब्दाविण तू जाण भावना
लाजऱ्या आणि मुक्या

कुणा वाटते का रेंगाळे
मी पाणवठ्यावरती
लाटा बाहेर लाटा आतून
भावसागरा भरती

ही प्रेमाची घे भरलेली
प्रिया तुला रे कळशी
अमृतपाने तृप्ती पावशील
पुन्हा या वाटे वळशी

दि.०३/०५/२०२५
रात्री ०९.२९ वा.

(८)
मनी प्रीत सांजवात

उभ्या ठाकल्या सांजेला मी
आज थांबवत आहे
तुझी नि माझी भेट अनोखी
गोड लांबवत आहे

नको येऊ तू रजनी राणी
आज झोप ना जराशी
रोज नव्याने स्वप्ने पाहशी
ठेव उषेला उशाशी

एक लाभते तिन्ही सांजेला
मीलन वेळ निवांत
तू येते अन जावे लागते
दोन जीवांना दिशांत

जरा मला तो हात घेऊ दे
हाती राजस देखा
नशिबाच्या मज जुळवू दे ना
काही रेखा सुरेखा

पल्याड उगवे पहाट कोठे
अन कोठे ही रात
दोघींमधली तेवत राहो
मनी प्रीत सांजवात

दि.०४/०५/२०२५
सकाळी ११.५३ वा.

(९)
जन्म सारा तुझ्यासाठी

ये न बाळा आईच्या रे कुशीत खुशीत
वात्सल्याचा पान्हा मिळे मायेच्या मुशीत

रूप तुझे लेकरा रे बालमुकुंद
अंगाखांद्यावर खेळे गोड गोविंद

तुला अंजारता गोंजारता सुख वाटे
आईपणाचीच मला लागे भूक वाटे

जन्म सारा तुझ्यासाठी श्वास वेचले
जगताना मरताना ध्यास घेतले

छबी तुझी मनामध्ये जीव दंगला
तुझ्या भोवताली माझा जन्म रंगला

दि.०५/०५/२०२५
सकाळी ०७.४६ वा.

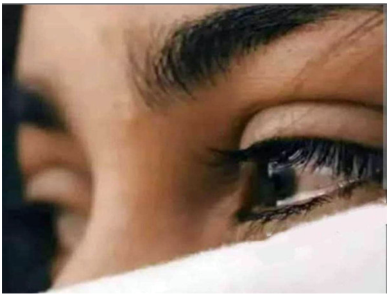

(१०)
भावनांचा गलबला

नभ दाटले दाटले
मग आभाळ फाटले
आत एक माझ्या वेड्या
मला काहूरा गाठले

सोशीयेल्या तापलेल्या
संसाराच्या किती झळा
आत उठतात किती
वेदनेच्या खोल कळा

जखमांच्या वणामध्ये
जगलेले खुपलेले
आत शिलगत्या दुःखा
सांगा काय बोचलेले

काटे अनंत टोचती
शल्ये काळीज विव्हळ
कसे मोजावे मनाचे
झाले अमाप शकलं

वारा हिव देत व्हता
आता वावटळ झाला
कसं सांगू हृदयात
भावनांचा गलबला

दि.०६/०५/२०२५
रात्री ११.५७ वा.

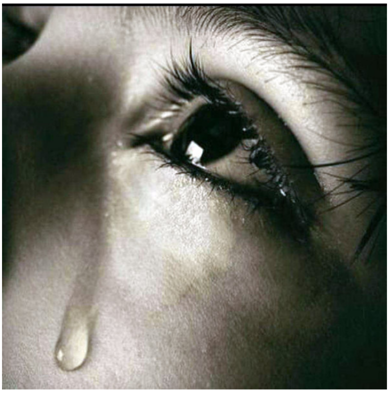

(११)
साकारु स्वप्न कैसे

साकारु स्वप्न कैसे वाटेत किती काटे
जावे कुठे कळेना फुटले अनंत फाटे

जे हात ओळखीचे आश्वस्त हाती आले
त्यांचे पुन्हा नव्याने अनोळखी होणे झाले

क्षितिजास थांबताना ते भास होत गेले
दैवे नव्याच सांजी आभाळ फितूर झाले

रडण्यास कोपरा जो वाटे आपुलकीचा
आता तो वाटतो का मजला अनोळखीचा

रातीस नीज नाही स्वप्नास जाग नाही
मिटले नयन न दिसते उघड्याने स्वप्न काही

दि.०७/०५/२०२५
रात्री १२.४३ वा.

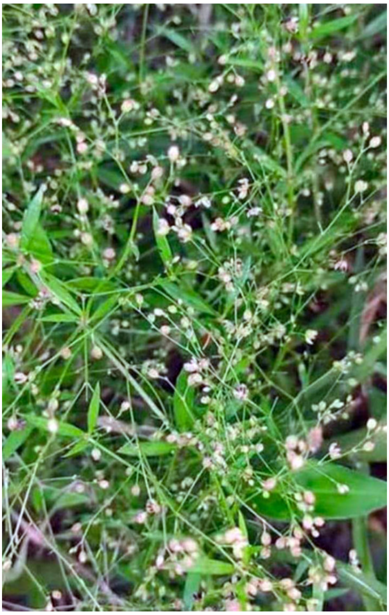

(१२)
गवतफुलांच्या स्मृती ठेवू या

गवतफुलांच्या बहाराकडे का
लक्ष देते कुणी
स्वच्छंदी ते डोलत जाते
पाहो न पाहो कुणी

असे झाले जर असते मानवा
तुझ्या संगती रे
किती दुःख अन किती वेदना
जीव टांगती रे

इतरांकडूनी वाहवा मिळो वा
मिळतील नावे बोटे
त्यावर अवलंबून आपुले
सुख दुःख हे सारे खोटे

जन्मा आलो फुलणे सुकणे
नित्य नियतीने ठरले
कशास सारे सोडून आपण
नको ते गठडी भरले

कुणी तुडवती तरी न अडती
उमलून येती फुले
तुच्छ तृणांकुर तुच्छ त्याहुनी
लेखती गवतफुले

चला होऊ या आणि जगू या
जरा आपुल्यासाठी
गवतफुलांच्या स्मृती ठेवू या
सदैव आपुल्या गाठी

दि.०८/०५/२०२५
रात्री १२.३६ वा.

(१३)
भेटकलिका सानूल्या

तिन्ही सांजेला नेशी का मला
निवांत नदीच्या काठी
जिथे सांधले पूल आपुले
भावप्रीतीच्या गाठी

रात होऊनी मिटण्या आधी
दिवाकराचे बिंब
होत जातसु परस्परांच्या
प्रेमातून की चिंब

रंग सांजेचे आकाशातून
पसरून जाता जाता
मी तुला लाभले आहे कितीदा
हरवून गाता गाता

विसरून मजसी जात असे मी
तूच तू सांजेकाठी
अल्याडही तू पल्याडही तू
मनी सांजेची दाटी

जशा रंगल्या रंग लेऊनी
त्या तरुवर पानूल्या
किती ओळखून घ्याव्या राजा
भेटकलिका सानूल्या

दि.०९/०५/२०२५
रात्री ११.४८ वा.

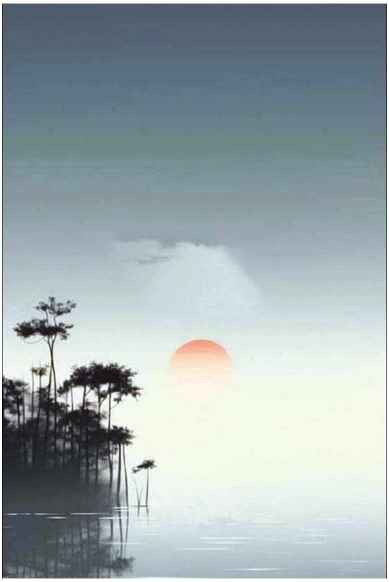

(१४)
आता नमिते तुला प्रभाकरा

आज उगवत्या सूर्या सांग बरे
काय घडे या क्षणाला
रोज येशी अन नव्याच देशी
आकांक्षा या मनाला

तुला पाहता वाटे मजला
जीवन नवीन लाभे
जीव नव्याने प्रत्येकच मग
उत्साहाने वागे

आकाशातील तुझी भ्रमंती
किती काही घडवून जाते
तुझे नि माझे असे सनातन
दिनराजा आहे नाते

तुझ्याच साक्षी घडते सारे
तूच तेजोमय कांती
तुझ्यामुळे या जगास ऊर्जा
तुझीच नभात क्रांती

आता नमिते तुला प्रभाकरा
जीवन उजळून जावो
तुझीच ऐसी आदर्शाची
वाट मज मनी राहो

दि.१०/०५/२०२५
सकाळी ०७.३९ वा.

(१५)
सजल्या शृंगारात राजसा

सजल्या शृंगारात राजसा
प्रेम तुझे दडलेले
पाऊल कैसे हृदय उंबरी
सांग तुझे अडलेले

एक एक भूषणा चढविशी
ही प्रेमाची खूण
किणकिण कंगण हार रुळती अन
नुपूरांची छुन छुन

बोले अंगठी जुळल्या गाठी
झुमके हिंदोळती
या रत्नांच्या तेजामधुनी
प्रीत मोती ओघळती

भांगामध्ये तू भरलेला
शेंदूर सौभाग्याचा
सात पावले सोबत चालून
साथ सांभाळण्याचा

आजही जाशी बुडून माझ्या
सख्या तू शृंगारातून
प्रेम आपुले सदा चिरंतन
किती वर्षे जरी लोटून
गेली
किती वर्षे जरी लोटून ....

दि.११/०५/२०२५
सायं. ०६.२१ वा.

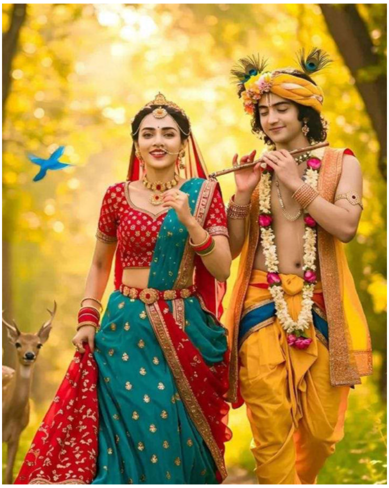

(१६)
राधे तुझाच श्याम

तुझ्या पावलासंगे चालतो
राधे तुझाच श्याम
माझ्या आधी जनी मुखातून
येत राहो तव नाम

तूच वेणूची स्वरगाथा तू
वृंदावन रागिणी
तूच आस तू तूच ध्यास तू
कृष्णाची मानिनी

रूप तुझे ते अलौकिक प्रिये
अजोड ऐसी नाती
तू मी मी तू प्रीत अनोखी
रीत अमर सांगाती

सूर छेडितो जरी मुरारी
राधा गीती उमटे
किती लोटली जरी युगे परी
राधा श्याम पुन्हा प्रकटे

आजही येतो सुगंध येथे
वृंदावनी सांजेला
यमुनातटावर राधा बसते
श्याम तिचा सांगेला

दि.१२/०५/२०२५
दुपारी १२.१६ वा.

(१७)
कोणासाठी तरी

श्वास श्वास अडलेले
कोणासाठी तरी
श्वास श्वास भरलेले
कोणासाठी तरी

वाट पाहत वाटेवरती
कोणासाठी तरी
सांजवात आणि मागणं
कोणासाठी तरी

एक घरटं काडी माडी
कोणासाठी तरी
पिल्लं किलबिल चिवचिव चिलबिल
कोणासाठी तरी

दाणापाणी मंजुळ गाणी
कोणासाठी तरी
ढब्बू गल्ला खुळखुळ नाणी
कोणासाठी तरी

जगण्यासाठी जगणे रोजच
कोणासाठी तरी
मरतानाही उरणे येथे
कोणासाठी तरी

दि.१३/०५/२०२५
रात्री ०९.३३ वा.

(१८)
आता कुणास सांगू

आता कुणास सांगू
या वेदना मनीच्या
पाळून जीव दमला
नियमांस ह्या जनीच्या

उठतात कळा आतून
आक्रंदतात भाव
तरी राखते मुखावर
काही न झाले आव

काळीज कोपऱ्यात
बसुनी उदास वाटे
मग घोर अतिघोर
तमाभाळ मनी दाटे

ढळले चुकून वेडे
आसू उरात जे ही
अन एकटेच वाटे
नाही कुणी कुठेही

आवाज देत गेले
ऐकू न कुणा आले
मग सावरून स्वतः
चालून मार्ग गेले

दि.१४/०५/२०२५
रात्री ११.४३ वा.

(१९)
दिसते नवेच स्वप्न

दिसते नवीच आशा
आभाळ भेदलेली
माझीच त्रिज्या आता
मी आहे छेदलेली

शून्यात पाहताना
शून्यास ओलांडले ना
दुःखात गोठलेले
क्षण काही सांडले ना

मागेच सोडले मी
ओसाड गाव माझे
आता पुन्हा नव्याने
घरटे नवेच माझे

विणले नवेच धागे
विणल्या नव्या दिशाही
आता मला लुभवती
येता नव्या उषाही

शिरते कुशीत माझ्या
निजले जरा जराशी
दिसते नवेच स्वप्न
आता मला उराशी

दि.१६/०५/२०२५
रात्री १०.४९ वा.

(२०)
मी क्षितिजास लांघतो ना

फुलल्या कळ्या कळ्यांनी
रंगात रंग भरले
काहीतरी मनीचे
तेंव्हा मनात ठरले

कुजबुजल्या कानी तेंव्हा
उमलून आल्या भावा
लोटून लाट गावा
जातात छंद नावा

येता सुगंध आतून
वाराही नेतो वाहून
खुलते कळी कळीही
ऋतुराज जवळी पाहून

चैतन्य सळसळे अन
भाषा अबोल बोले
आहे कुणीतरी जो
हलकेच मनी डोले

हा आसमंत भाळून
धरणीस सांगतो ना
आता माझ्याच सीमा
क्षितिजास लांघतो ना
मी क्षितिजास लांघतो ना

दि.१५/०५/२०२५
रात्री ११.५८ वा.

(२१)
तू सांग कृष्णराजा

हातात हात घेऊन
या चांदण्यात न्हाऊन
तू सांग कृष्णराजा
डोळ्यात माझ्या पाहून

आहे खरेच का ते
तुज प्रेम माझ्यावरती
आहेस तू नभाचा
आणि खरे मी धरती

उमलून पुष्पलतिका
पाहतात दृश्य आपुले
त्या ऐकण्यास उत्सुक
हे प्रेमगीत आपुले

आले मी सारे सोडून
मी कृष्ण वेडी झाले
वेडात दौडदौडत
यमुनाकिनारी आले

तू सांग सत्य सखया
तू फक्त आहे माझा
आता हे श्वास झाले
नावे तुझ्याच राजा

राधा कशास जगते
ती ऐसी का हो वागे
राहील का हे प्रेम
युग युगांती आपुले जागे

माझ्यात तूच भरला
श्वासात तूच उरला
शोधू कुठे तुला रे
तू आत माझ्या बाहेरी कोठे नूरला

दि.१७/०५/२०२५
रात्री १२.५८ वा.

(२२)
सांगा गुलाबवेड्या

सांगा गुलाबवेड्या
माझ्या मनास थोडे
काट्याविना कसे हे
उलगडून जा कोडे

कवळ्या ज्या पाकळ्या ह्या
दुःखास झेलतात
काट्यांवरी स्वतःला
त्या नित्य पेलतात

का तू उदास होतो
जर बोचतात शल्ये
खरबर हा मार्ग चालून
मग दिसती ही साफल्ये

येतील ऋतू घेऊन
पर्णावली नव्याने
अन झडती पानगळीची
ओसाडशा मनाने

हसरे जरी मुखवटे
हृदयात काही काटे
उजळून आसमंत
तम कोपऱ्यात दाटे

दि.१८/०५/२०२५
रात्री ११.४८ वा.

(२३)
चुकते जगायचे अन

सांगा कुणास आता
भेटावयास जावे
ना सूर ताल काही
कैसे तराणे गावे

ज्याचे नि त्याचे आता
मन हे संकोचलेले
नाही विचारपूस
म्हणे बोल बोचलेले

आकाश बांधलेले
घरट्यात ज्याचे त्याने
अन रंग वेगळाले
लेवून माणसाने

किती कुंपणे पहावी
अन उंबरा पळाला
लागे सुखाचा का हो
मासा कुणा गळाला

चुकते जगायचे अन
माणूस खुंटलेला
आता कुणी न बोले
म्हणे जीव खुंतलेला

दि.१९/०५/२०२५
सकाळी ०९.३२ वा.

(२४)
ये पावसा सुखाने

शिडकाव होत गेले
गेल्या झळा निमाल्या
ऐसेच होत जावे
सुख देत सरी आल्या

आयुष्य पोळलेले
आता मिळो दिलासा
संतप्त भावनांनी
बुडता हव्या त्या भासा

आभाळ भरून यावे
कुणी आपुलेसे की व्हावे
एक क्षणात सारे
संत्रास विलयी जावे

चमको नवीच तडिता
मेघात जळ खळाळे
आता मनात माझ्या
आशा नवी झळाळे

ये पावसा सुखाने
भिजवून जा तू आता
मी आठवे तुला रे
माझ्या मनात रहाता

दि.२०/०५/२०२५
रात्री ११.५४ वा.

(२५)
भाव मंजूषा उमलून येते

दिसते काही भिडते आणिक
प्रतिभा उमले अंतर्मनी
थेट काळजा पोचत जाते
शब्द होऊनी उतरे कुणी

भाव कुणाच्या मनात दडले
ते मज कळते असे का घडले
रात्र अमावस किट्ट अंधारी
कुठून भावुक चांदणे हे पडले

काही पाहता काही सुचते
उपमा रूपक जवळी बसते
उंच भराऱ्या मार कल्पना
हळूच खुदकन गाली हसते

कधी मोहिनी कधी विराणी
मनात माझ्या प्रतिभा गाणी
सुयोग्य वेळी रचते सुंदर
ईश देणगी आहे शहाणी

मजजवळी प्रतिभा ही म्हणुनी
भाव मंजूषा उमलून येते
रोज नव्याने साहित्याची
एक उषा बघ उजळून जाते

दि.२१/०५/२०२५
रात्री ११.५३ वा.

(२६)
निसर्ग वारा पाऊस पाणी

निसर्ग वारा पाऊस पाणी
बहरून येते सुंदर धरणी
कुठे जळांचे दर्पण नितळसे
कुठे ईश्वरी रम्य ही करणी

रंग फुलांचे कुणी सांडले
किती मांडले नित आकार
एक एक बघ पर्ण होतसे
सौंदर्याने मग साकार

हसता वेली फुले नाचती
आणि फळांच्या जाती लगडती
कुठे निशेची सुरम्य स्वप्ने
कुठे प्रत्युषा नव्या उजडती

कुठे चांदण्या लुकलूक करुनी
मिचमिच डोळे देती दिपवुनी
कुठे चंद्रमा जलदा आडुनी
प्रीत पेरतो गुज लपवुनी

आकाशाने झुकता खाली
क्षितिजापाशी मीलन होते
धरती आणिक नभांगणाची
प्रेम कहाणी पसरत जाते

दि.२२/०५/२०२५
सकाळी ०८.०९ वा.

(२७)
लिहून भाळी दिले जे आहे

कुणी बांधल्या आकाशातील
ग्रहबोलांच्या गाठी
कुणा उतरले अवनी वरती
सांगा कुणाच्यासाठी

कधी न कळते माझ्या मनाला
कोडे ना उलगडते
प्रसंग घटना सारे कैसे
कशाप्रमाणे घडते

सगळे असते जणू लिहिलेले
मीच नव्याने जगते
मला वाटते मीच हे केले
संचित असते मग ते

फुका मिरवते मी ज्यासाठी
ते तर आशीष त्याचे
म्हणून आता कर्म पहावे
सुधरून ज्याचे त्याचे

त्रयस्थ होऊन मलाच मीही
साक्षी होऊन जावे
लिहून भाळी दिले जे आहे
मस्त मजेने गावे

दि.२३/०५/२०२५
रात्री ११.४२ वा.

(२८)
अन्य काय मज सांग हवे

उगाच वाटे मला कधी की
जरा जरासे मी हुंदडावे
कधी होऊनी सागर लाटा
कधी धबधबे होत पडावे

त्या फांदीवर घरटे माझे
आणि पिलांची चिवचिव किलबिल
होत पक्षिणी देत निवारा
मीही पहावी गंम्मत चिलबिल

तिथे नभातून माळ ढगांची
कधी पांढरी कधी काळी
कधी कोळ्याने होऊन पहावी
मीही विणलेली जाळी

कधी गवतावर होऊन इवली
सानसानुली फुले कवळी
कधी होऊनी फुले सुगंधित
घ्यावे फुलपाखरू जवळी

वाटे हवेवर जावे तरंगत
कधी पंख लेऊन नवे
आणि असे जर घडले तर मग
अन्य काय मज सांग हवे
देवा, सांग हवे

दि.२४/०५/२०२५
रात्री १२.५४ वा.

(२९)
मनात माझ्या स्वप्नपालखी

हवा गारवी शिरशिर शिरवी
ओल्या धुक्याची ओल नवी
इथे एकटी गीत तुझे मी
ऐकताच उमले पालवी

सूर तुझे उमटून खोलवर
झाकझाकले नयन कधी
गीत गोडवा ओठी अडला
झरते अमृतमयी नदी

प्रीत वाढते गोडी चढते
आयुष्याची साथ अशी
धुंद धुंदते सखी प्रिया तव
विसरून जाते स्वत्व कशी

अशी सांज मग मनात येते
जरा टेकण्या निवांतता
अलगुज देते सांगून वेडी
मंद रातराणी शांतता

ये ये राजा क्षणात येथे
तुझी रागिणी वाट बघे
मनात माझ्या स्वप्नपालखी
सजुनी धजुनी रोज निघे

दि.२५/०५/२०२५
रात्री ०९.४४ वा.

(३०)
बेभान नको होऊस तू फार

किती कोसळशील धोधो करुनी
उसंत नको का तुला कधी
बोल पावसा टप टप वेड्या
झाले काय तुज सांग आधी

घेऊन येशी धारधारुल्या
अवनीवरती शिंपडण्या
जोर जरासा कमी असे तर
मिळेल फुरसत दव घडण्या

स्वच्छ न्हाऊनी धरा शोभली
तुझ्याच जलबिंदूंची कथा
अत्तर वाटे मृण्मयी धरणी
प्रीत दरवळे तिची तथा

तू येशी अन हिरवाईचे
कोंब उगवती नवे जरा
मनात टवटव आशा हिरव्या
ऋतू वर्षावाचाच खरा

प्रेम तुझे हे झेलून घेईल
वसुंधरा ही नाजुक नार
सहजी सुंदर तुला पेलण्या
बेभान नको होऊस तू फार

दि.२६/०५/२०२५
सकाळी ०६.५४ वा.

(३१)
पाऊसधारा ओलित वारा

पाऊसधारा ओलित वारा
गंध मातीचा दरवळतो
जलधारांनी आस बरसावीत
पाऊस मजसी का छळतो

पानेपाने दवात भिजती
तरारून उठते माती
आकाशाशी धरतीवरूनी
ओलाव्याची ही नाती

जसा वेडावून बरसून जातो
तसे भेटावे वाटे कुणी
ओल्या मिठीच्या खुणाही ओल्या
ओल्या भावनांना वेचुनी

मनात नाचून जातो मोरही
फुलती पिसारे रंगाचे
पाऊस येता मन बागडते
शहारलेल्या अंगाचे

तुझ्या धारेतून तुझ्या थेंबातून
मोहरून मन बावरते
तुझे बरसणे देई दिलासे
तप्त झळांतून सावरते

दि.२७/०५/२०२५
सकाळी ०९.०२ वा.

(३२)
प्रेम उतरले हवे हवे

मनास माझ्या नव्या नव्याने
नवीच वाटे उगाच साद
कुणी कोणत्या दिशेने देते
असे वाटते हळवी साद

उगाच येती सुगंध कोठून
वाऱ्यावरती सागर लाट
मनात उठती तरंग शीतल
आनंदाचे वाहून पाट

फुले उमलती रंगही खुलती
फुलपाखरू होते मन
पाऊस पडता मातीमधले
गंधित माझे मन कण कण

आता कुणाच्या हाका ऐकून
असे वाटते गाव मिळे
कुणी सोबती असले तर मग
जगण्यासाठी नाव मिळे

असेच पहावे शून्यामधुनी
चितारलेले चित्र नवे
असेच वाटे नजरेमध्ये
प्रेम उतरले हवे हवे

दि.२८/०५/२०२५
रात्री ११.५८ वा.

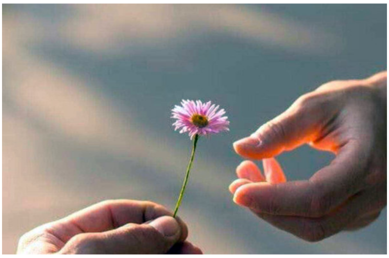

(३३)
सुखा समाधानाचा धनी

साथ हवी ती दिलीस तर तू
उमलून येईल हृदय कळी
गालावरती खळखळून मग
खुलून येईल एक खळी

तुझ्या प्रीतीची खूण सापडे
आत शांतता स्वस्थपणे
हातामध्ये हात दिला तू
जाणीव मज निर्धास्तपणे

वाट वाकडी असू दे अथवा
वाट खडबडीत कशीतरी
तुला पाहता अंगी बळ मज
लांघून जाईन दरी गिरी

तू असताना माझी वाटे
पृथ्वी सारी जणू झाली
हातामध्ये स्वर्ग सापडून
अमरत्वे आली खाली

खरे प्रेम बघ असे मिळाले
आता न काही मला कमी
तू माझी झाली अन आता
सुखा समाधानाचा धनी
मी सुखा समाधानाचा धनी

दि.२९/०५/२०२५
रतेय १२.५४ वा.

(३४)
स्मृती ओलसर उरते ही

थेंब जळाचा मोती टपोरा
फळावरी जो आहे थवकला
गळण्याआधी ढळण्याआधी
पाहे मिळविण्या जीव चिमुकला

येते वर्षा घेऊन हर्षा
ओल्या स्पर्शा गंध असे
जीव नव्याने जगण्यासाठी
धडपड सृष्टीचीच दिसे

पानापानावरून चालते
थंडाईची नवलाई
घरट्यामध्ये पिल्लं नाचती
छत्र पंखाचे धरे आई

ऊब जराशी हवी वाटते
आपुलकीची जवळीकता
वर्षावाने जलधारांच्या
रटाळ जीवनी आगळीकता

थांबून जाती वाटसरू अन
वाट मोकळी ठरते ही
पाऊस येतो जातो आणिक
स्मृती ओलसर उरते ही

दि.३०/०५/२०२५
सायं. ०७.०४ वा.

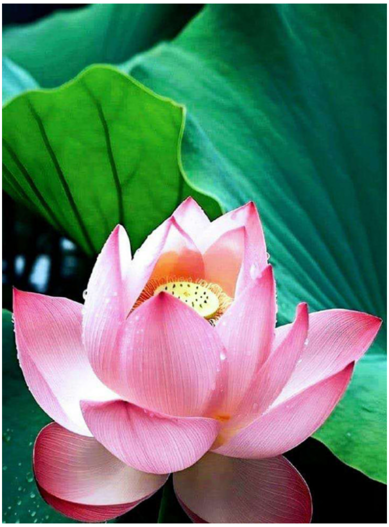

(३५)
असे असावे जीवन टवटव

हसऱ्या हसऱ्या
उमलउमलल्या पाकळ्या
या कमलिनी कळ्या
रोज सकाळी दवबिंदूंच्या
खुलती गोजिऱ्या खळ्या

रंग गुलाबी लक्ष्मी आसन
ऐश्वर्याची खूण
ऋतू जणू उमलतो फुलातून
वसंत ये दाटून

सरोवराची शोभा कमळं
रंग कमळ शोभा
स्पर्श मुलायम तनु रेशमी
प्रसन्न की आभा

कवितेतल्या उपमांची ही
दिव्य पुराणी खाणी
राजीवलोचन कमलनयन नि
मुखकमळांची कहाणी

असे असावे जीवन टवटव
उत्फुल्ल नि हासरे
सदा घडू दे कमल सुमन हे
कमलेचा वास रे
तुझ्यासवे कमलेचा वास रे

दि.३१/०५/२०२५
दुपारी ०४.२० वा.

(३६)
पोकळी नात्यात होते

पोकळी नात्यात होते
आणि सारे फोल ठरते
संपते ते प्रेम आणिक
दूरी केवळ हाती उरते

जीव जेथे जडविलेला
का जीवावर कोणी उठते
आरोपांच्या गोळ्या झडती
गाठ सैलसी होत सुटते

ती दिलेली आर्त हाक न
आता कोठे पोचते
वाऱ्यासंगे बोलणेही
उडून व्यर्थचि बोचते

हात निसटून साथ सोडून
जाय कोणी दूर जे
भावनांच्या हुंदक्यांनी
कोंडलेले पूर ते

वाटते आता अनामिक
कोणीही ना जवळचे
नाव ज्याचे घ्यायचे ते
कोण आपुले नवल ते

दि.०२/०६/२०२५
रात्री ११.५६ वा.

(३७)
ही बाग जांभळी जी

ही बाग जांभळी जी
गेली मनात राहून
फुलले नवेच जगणे
तिजला मी फुलता पाहून

वेड्या खुळ्या उन्हांना
आता तो जोर नाही
मिळते अशी दिशा की
तापास वाव नाही

हे मार्ग पाकळ्यांनी
गेले बुडून सारे
रंगात रंगलेले
आता उनाड वारे

आकाश दूर तेथे
सोडून निज निळाई
झाले खुलून आले
लेऊन जांभळाई

रंगास रंग आम्ही
दिधले जे व्यर्थ काही
खाणाखुणा प्रतिमा
अन त्यास अर्थ नाही

दि.०१/०६/२०२५
रात्री १२.५४ वा.

(३८)
शून्य केवळ राहणे

तू तोच ना मज सांग की
मी तीच ना वाटे मला
वाहिले कैसे कुठे तुज
मन सुमन काटे मला

मी देत गेले जे हवे ते
रोचणारे नित तुला
विरला हवेत का प्रिया
तू बांधलेला रे झुला

सारे खोटे वागणे जे
मजसी ना कळले कधी
जे घडावे वाटते
नियतीस ना टळले कधी

वाटले होते जीवाला
लाभलेला की दिलासा
कोणत्या जन्मातला रे
तू असा धोका दिला का

शून्य उरले भोवताली
शून्य माझे पाहणे
शून्य हाती शून्य रेखा
शून्य केवळ राहणे

दि.०३/०६/२०२५
रात्री ११.५५ वा.

(३९)
भाग्यरेखा जोडताती

आता कुणाच्या ओळखीचे
सूर सांगा गवसले
का कुणा पाहून कोणी
गोड गाली हासले

कोणती ओळख पुराणी
की नवी ही बंधने
काहीही ना बंध असता
ओळखू ये स्पंदने

कोण जुळवून देतसे हे
संचितांचे गाठोडे
का कुणा सोबत उगाचच
वाटते चालू थोडे

भाग्यरेखा जोडताती
का कुणा आणि कसे
का क्षणातच चित्र हवेसे
ना कळे कैसे दिसे

कोणत्या या मांडलेल्या
सोंगट्या खेळातल्या
कोण नियती जाणणे अन
जाण संकेतातल्या

दि.०४/०६ २०२५
रात्री ११.३२ वा.

(४०)
सांगणे सोपे खरे पण

सांगणे कोणास व्यर्थ
बोलणे बोलायचे
एकट्याचा जन्म इथला
एकटे सोसायचे

ज्या कळा उठल्या उरातून
त्या कुणा कळणार का
जीवनाचा संगी साथी
तो खरा मिळणार का

सोबतीने विश्व चाले
पोकळी तरीही पहा
या पसाऱ्यातून वेड्या
माणसा विलगी रहा

जे हवे वाटे जीवाला
सांगणे ते ईश्वरा
संचितांचे भोगणे मग
मागणे का परमेश्वरा

सांगणे सोपे खरे पण
वागणे खडतर किती
एक वाटे रोज आतून
मन मनी कसली भीती

दि.०५/०६/२०२५
सकाळी ०९.३६ वा.

(४१)
ऋणानुबंधांचे बंध अगणित

ऋतू अंगावर बहारलेले
नभ मेघांनी भरून गेले
धरणीवरती आकाशाचे
नाते आगळे उरून गेले

फुलती पाने फुले डोलती
कोंब कुशीतून हळू बोलती
आज इथे हे भविष्य उमलून
आनंदाला क्षण हे तोलती

हिरवी हिरवी तृणे खेळकर
स्पर्श रेशमी रुळे अंगावर
कळ्या लाडूल्या गोड गोजिऱ्या
किती भाळावे मधु रंगावर

कोण कुणाची वाट पाहते
कोण इथे मग रमून राहते
कुणास लगे ओढ अनोखी
कोण कुणावर जीव वाहते

कसे हे जुळते नाते अनामिक
ऋणानुबंधांचे बंध अगणित
मनास सांगा कसे बांधावे
जगा भरभरून जीवन क्षणिक

दि.०६/०६/२०२५
रात्री ११.३८ वा.

(४२)
किती पावसाळे हे यावे

पाऊस आला घेऊन ओला
सुगंध दरवळणारा
मनात नाचे मोर फुलोरा
मोद हा सळसळणारा

घे पानांची छत्री हिरवी
बरव्या पाऊसधारा
सांग सखे चल घेऊ आडोसा
प्रीत वर्षाव सारा

जलबिंदूची सरगम ऐकून
गीत मल्हार गाऊ
तुला हवे तर राणी माझी
चिंब वर्षावी न्हाऊ

चोचीमध्ये थेंब गारवे
मस्त तुषार उडावे
पावसात ह्या आनंदाचे
मेघ बरसू पडावे

सोबत बसुनी धुंदीमध्ये
स्वप्नं घरटे विणावे
किती पावसाळे हे यावे
नाते रुजुनी जावे

दि.०७/०६/२०२५
रात्री ११.५३ वा.

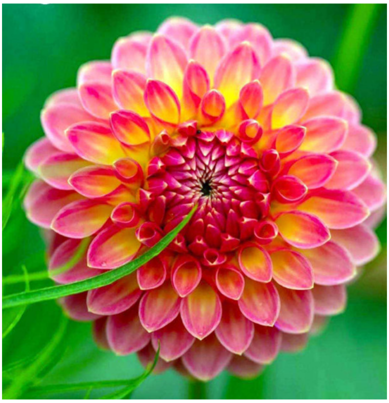

(४३)
उत्सव रम्य पहावा

रोज उमलत्या किती कळ्यांचा
हिशोब कुणी ठेवावा
रानोमाळी रोज दिवाळी
उत्सव रम्य पहावा

रंग वेगळे छंद आगळे
फुलणे अपरंपार
आकारांची किती ऐश्वर्ये
एक मनी झंकार

पानापानातून रम्यसा
एक आवाज येतो
कोंब कळीचा सौंदर्याने
ओसंडून हा जातो

मुळे सांगती खोडांना की
फांद्या डवरून याव्या
झाडावरुनी दूर दिशांना
गंधराण्या धाडाव्या

दि.०८/०६/२०२५
रात्री ११.४२ वा.

(४४)
जन्म मिळो मज फुलाफुलांचा

पिवळ्या धम्मक फुलात कोणी
पहा हळद सांडली
कोमल रेशमी शोभिवंत जणु
आरास हो मांडली

कळ्या कोवळ्या डोकावून त्या
पाहतात हळुवार
तीर तयांचे काळजास मग
जाती भुलवुनी फार

पराग डोके वरती काढुनी
हसती मोदभरे
जणू कुसुमराण्यांच्या मुकुटी
कांचनभरले तुरे

वाऱ्यासंगे सख्य चालते
सुगंध पसराया
पहा फुलांच्या सुंदर रमण्या
दुःख हो विसराया

गालावरती स्पर्श ते हळवे
फुलास फिरवावे
जन्म मिळो मज फुलाफुलांचा
मी ऐटीत मिरवावे

दि.०९/०६/२०२५
सकाळी ०९.०३ वा.

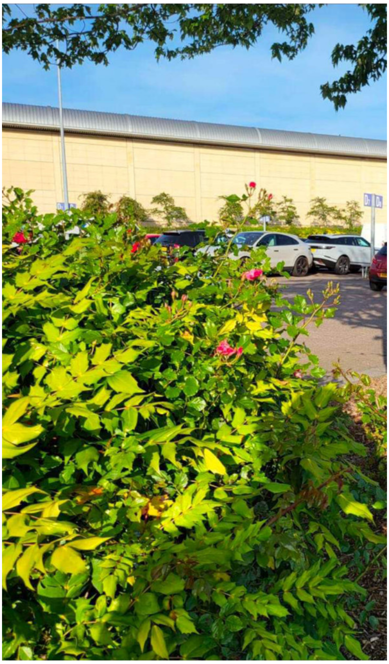

(४५)
परमेशा, अगणित तू उरशी

हे परमेशा तुझीच सृष्टी
कुठे कशी तर कुठे कशी
जणू रम्यता दिसे मांडली
रूपे मनोहर तुझी अशी

झाडे वेली जरी सारखी
किती भिन्नता वसलेली
कुठे डोंगरे निवांत बसली
कुठे नदी बघ हसलेली

फुले वाटती फुलांसारखी
तरी रंगसौंदर्य कसे
आकाशातील रंगपंचमी
काही वेगळी इथे नसे

सूर्य उगवतो प्रकाश पडतो
किती भाग्य हे आता कळे
जीवनरूपी रस रसलेले
तुझेच असणे नित्य फळे

तूच स्वतःला नानाविध
स्वरूपात जगातुन उतरवशी
कितीही काही दिले भरभरून
तरीही अगणित तू उरशी
परमेशा, अगणित तू उरशी

दि.१०/०६/२०२५
सकाळी ०५.१० वा.

(४६)

जीवन ते हेच ना

जरी वेगळे नभ अवतरले
अवतरल्या तारा
जरा वेगळा वाटे वाहतो
मस्त धुंद वारा

त्याच दिशा परी गुंगून गेल्या
कुठल्या जगण्यातून
तीच ही अवनी वाटे वेगळी
भेटे नटून थटून

या पक्ष्यांच्या बोली सारख्या
सारख्याच भावना
पंख तेच नि उडान तैसी
तीच गगन कामना

जळात बिंदू तसेच अगणित
अग्नी तोच ऊबदार
कुठे उभा भेटतो वर्तमान
दिसतो रुबाबदार

जगतामध्ये जावे कुठेही
अंतरंग तेच ना
आत पाहता आकळते मग
जीवन ते हेच ना

दि.११/०६/२०२५
सकाळी ११.२६ वा.

(४७)
जग नवे उजवायचे

भावनेच्या स्पंदनांना
अंगणांचे बांध का
एक धागा सारखा जो
विश्वहृदयी सांध ना

हासणे जे मोद होता
दुःख वेळी अश्रू ते
वेदनेच्या गावी आणिक
नित दिलासे पसरू दे

रंग डोळ्यांचे विभिन्न
दृष्टी सारी एक ना
वर्ण सारे वेगळाले
सृष्टी ही अनेक ना

शब्द भाषा भिन्न तरीही
भाव येती वाचता
आत वाटे मोर खुलला
मेघ होऊन नाचता

सूर्य चंद्र तारकांचे
घर नवे उगवायचे
काळजाच्या कोशी आता
जग नवे उजवायचे

दि.१२/०६/२०२५
सकाळी ११.११ वा.

(४८)
घराघराच्या चिऱ्या चिऱ्यांना

घराघराच्या चिऱ्या चिऱ्यांना
कुठल्या लाभतील परंपरा
कुठे इमारती भूमीस नमतील
कुठल्या चुंबतील अंबरा

दिसतील कोठे वास्तू देखण्या
कुठे जराशा हिरमुसल्या
कुठे बंदशा स्वतःस ठेवीत
कुठे खिडकीतून मग हसल्या

कुठे तयांचे विभिन्न आकार
कुठे रंग होतील साकार
कुठे निसर्गा कुशीत असतील
कुठे दूर एकटे प्राकार

बाह्यरूप पाहून वाटते
देशविदेशांचे संस्कार
कुठे लख्ख हा प्रकाश असतो
कुठे कुट्ट काळा अंधार

घरात जाता ज्याचे त्याचे
तिथे वसलेले विश्व अपार
जीवही जडलेला असतो ना
प्रत्येकाचा घरास फार

दि.१३/०६/२०२५
रात्री ०२.५४ वा.

(४९)
पारदर्शीपण कसे लाभायचे

पारदर्शक मन माझे वाचून घे
आतले जे जग माझे समजून घे
काय लिहिले आहे मी तेथे पहा
ते तुझ्यासाठीच रे उमजून घे

शांत थोडा डोकवून पाहशील ना
तू तिथे माझ्या मनी राहशील ना
मी तुझ्या प्रेमात दिधले सर्वस्व रे
तू तुझे काळीज मजसी वाहशील ना

भावनांची ती सरिता आत वाहे
ओतप्रोत प्रीतलाट खळखळाळे
स्वार तू होऊन त्यावर पाह ना
तेज एक प्रेमरूपी बघ झळाळे

वाट मी पाहे किती तुजला कळे मग
तू किती माझाच आहेस तुज वळे मग
जाऊनी विरल्या नको त्या कल्पना
स्पष्ट आणि स्वच्छ चित्र आकळे मग

पारदर्शीपण कसे लाभायचे
या जगी तू सांग कसे वागायचे
मी अशी आहे तू घे समजून की
पारदर्शी होत तू जागायचे

दि.१४/०६/२०२५
रात्री ११.३२ वा.

(५०)
उमेद उरातुन असताना

बघ बघ तिथले आभाळ आपुले
कधीतरी मग उडायचे
मनसोक्तपणे नभात विहरत
उंच उंच मग चढायचे

येईल आई घेऊन दाणे
रोज मनाने टिपायचे
डोळ्यामध्ये स्वप्नं एकची
उडण्याचे मग जपायचे

देवाने हे पंख दिले जे
वरदानच जणू आपुल्याला
जरा प्रयत्ने कलेस शिकणे
उंच भराऱ्या उडण्याला

माय वसुंधरा माया करते
दाणापाणी दे जगण्या
उंचावरुनी खुणावतो ना
बाप नभाचा बळ भरण्या

डोळ्यांमध्ये येवो करारी
नजर भरारी दिसताना
नको इवलीशी सुध्दा ही भीती
उमेद उरातुन असताना

दि.१५/०६/२०२५
रात्री ०१.२७ वा.

(५१)
आयुष्याची गणिते ठरली

कुठे जायचे कुणास माहीत
कुठे थांबणे कळायचे
वळणावळणावरी वळावे
अन्य काय मग वळायचे

कुठल्या राती कुठल्या प्रभाती
कुठे कुणाचे भाग्य फळे
कधी चंद्राच्या भोवती कसले
गोल वाढते वेडे खळे

कुठून चांदण्या लुकलूक करुनी
कुणास सांगा बोलावती
वेलीवरती फुले हासरी
कुणासाठी मग डोलावती

कुठे नदीचे पाणी अवखळ
कुणासाठी खळखळायचे
कधी कुणाच्या दुःखा ऐकून
काळीजही हळहळायचे

माहीत नसते काही कधी ते
कुणी काय पुरवून दिले
आयुष्याची गणिते ठरली
ईश्वराने ठरवून दिले

दि.१८/०६/२०२५
रात्री ०२ .३७ वा.

(५२)
राम नामाचे घुंगरू बांधायचे

श्वासालाऽऽऽ,
राम नामाचे घुंगरू बांधायचे
जीवा शिवाचे, जीवा शिवाचे,
जीवा शिवाचे सांध हे सांधायचे ।।धृ।।

दिले मोजून जगतात येताच श्वास
राम नामाची जडेल जेव्हा ती आस
जाता जाता ही राम आत येताही राम
नाम नामात रॅम हे सांगायचे
राम नामाचे घुंगरू बांधायचे
श्वासालाऽऽऽ,
राम नामाचे घुंगरू बांधायचे ।।१।।

जगण्याची तऱ्हा ज्याला जमली पहा
अळवाच्या पानावर दवच हा,
संसार दवच हा
इथं रमून उरून जायाचे ना
रामनामाचे सोपान चढायचे
राम नामाचे घुंगरू बांधायचे
श्वासालाऽऽऽ,
राम नामाचे घुंगरू बांधायचे ।।२।।

जीव मधात घुटमळणारी माशी
लोभ मोहाची करकच गळा फाशी
काय माझे माझे, काय सांग तुझे
सारे इथले इथे सोडायचे
राम नामाचे घुंगरू बांधायचे
श्वासालाऽऽऽ,
राम नामाचे घुंगरू बांधायचे ।।३।।

दि.१६/०६/२०२५
रात्री ०१.५७ वा.

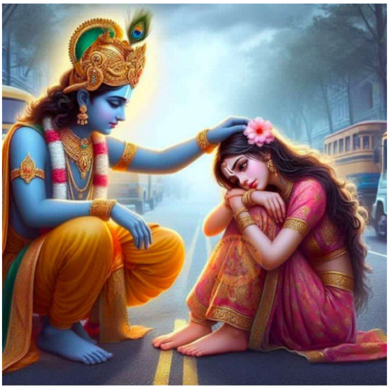

(५३)
तुझा कृष्ण लाभेल तुला

नको साधिके दुःख बाळगू
तुझा कृष्ण लाभेल तुला
या जगतातील कृतार्थतेने
सौख्य परम लागेल तुला

चिंता इथल्या इथे सोडणे
देहही राहील इथे उणा
मनात कोरून नाम तू माझे
घेशील तर मग अर्थ पुन्हा

देहापलीकडे कृष्ण सावळा
अंतरंगी दिसतो का तुला
आत्मरूपी बघ मीच तिथेही
देख कृष्णकमळाच्या फुला

सोड उदासी स्वर तू गाशी
वेणू नाद भुलवील तुला
संगीताच्या सप्त सुरातुन
पहा राधिके नित्य मला

जरी वाटते तुला मी सोडून
दूर कुठे गेलो ग असा
आत तुझ्या मी प्रेमरूप हा
जगात आपुला प्रीत ठसा

दि.१७/०६/२०२५
दुपारी ०१.०३ वा.

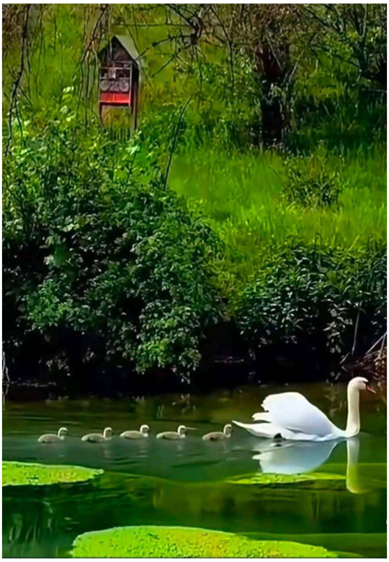

(५४)
राजहंस राजा दिसे

मी हंसिनी आई पिल्लांनो
सांगते ऐका बरे
चाल आपुली राजेशाही
वागणे तैसे खरे

कमळतंतु जे मृणाल ते
खाद्य आपुले प्रिय असे
मोती घेऊन चोचीमध्ये
राजहंस राजा दिसे

चालताना ऐट ठेवा
घाई ना कसली कधी
बाज येवो पोहताना
उडताना ही शान आधी

मान वेळावून पाहून
नजर वाटे देखणी
पंख शुभ्र हे रंग निर्मल
त्याची करा रे राखणी

राजहंसाचा विवेकी
गुण तुम्ही जपणार ना
शहाणी माझी बाळं मोठी
होत गुणी होणार ना

दि.१९/०६/२०२५
रात्री ११.५४ वा.

(५५)
सांज आठवे ना साधी

सांज उतरते कशी
जरा वाट ती पाहून
कोणासाठी निशेदारी
रेंगाळती ती राहून

नाही दिस तिचा कधी
नाही रात तिची होत
काही मिळतात तिला
प्रकाशाचे संधी झोत

रात झाकाळून देते
वाट जरा उजळली
सांज सांजेलाच पहा
कशी सांजुन फळली

घरट्यात ज्याला त्याला
पोचण्याची घाई होते
सांज तिथेच हळवी
का हो उतराई होते

कोण ठेवील स्मृतीत
तिच्या आठवणी आधी
दिस रात आठवती
सांज आठवे ना साधी

दि.२०/०६/२०२५
रात्री ०२.२१ वा.

(५६)
कुणी कुणाचा आरसा

जीव कुठे अडकतो
कुठे मिडकतो कसा
नाही कुणाला कळत
कुणी कुणाचा आरसा

त्यात डोकावत जावं
असं आपलंसं कोणी
कुणी हळूच पहावं
नजरेला चुकवोनी

आत भावनांचा मेळा
डोळ्यातून डोकवावा
मुखी कुणाच्या तरी तो
प्रतिबिंबात पहावा

त्याने खरेच सांगावे
दरपण हो अर्पण
तेज चमकून जावे
होतहोता समर्पण

कधी आरश्याचा मग
व्हावे आपण आरसा
मन ठेवता नितळ
नसे फरक फारसा

दि.२१/०६/२०२५
रात्री ०९.४३ वा.

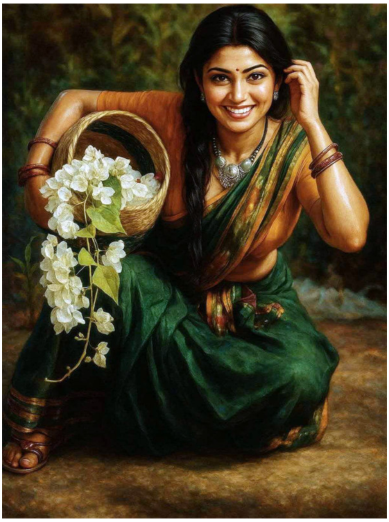

(५७)
प्रियतमा मी खुलली

तुला कळेल का सांग
प्रियतमा मी खुलली
तुझ्या डोळ्यात आशेची
माझ्या वेली की डुलली

मग प्रीतभरलेल्या
क्षणक्षणांच्या कलिका
क्षणी उमलून होत
जाती फुलांच्या मालिका

रंग कोणते हवे रे
तुज देईन सारखे
नको करू कधी मज
तुझ्या प्रेमास पारखे

गंध रोज वेगळाले
तुझ्या जीवनी देईन
उधळून माझे सारे
तुला आपुले करीन

हासू वेच सख्या थोडे
माझ्या आनंदाच्या कळ्या
तुला डुबवून देती
माझ्या गाली दोन खळ्या

दि.२२/०६/२०२५
रात्री ११.४२ वा.

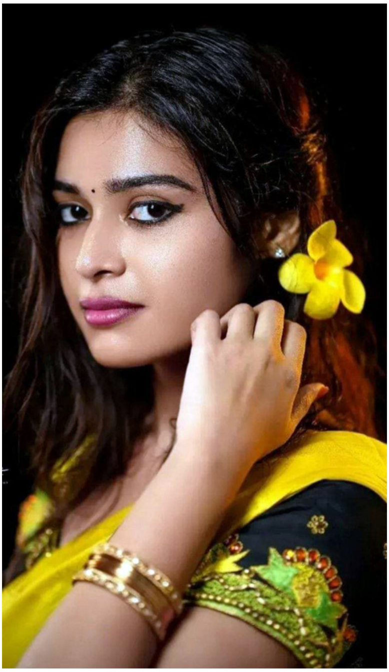

(५८)
तव आठवांच्या फुलांना

तव आठवांच्या फुलांना
कुठे मी सांग दडवून ठेऊ
ती कधी न कोमेजणारी
सुमने कशी लपवून नेऊ

ती आत राहती तरीही
मजला का बेधुंद करती
मी तुझ्यात हरवून बसते
त्या कळ्यांस येते भरती

ते गंध कुठे ना मिळती
ते केवळ स्वर्गसुखाचे
कस्तुरीमृगाची हरिणी
मी रान हिंडे फुकाचे

मी जगते सोबत यांची
सोबतीस तू असतो ना
स्मृती ताज्या होऊन जाता
तू जवळी मज असतो ना

मी म्हणून माळते हृदयी
या आठवणींची माळ
तुज कल्पनाही बघ नाही
मज जीवनाची सकाळ
तू, मज जीवनाची सकाळ

दि.२३/०६/२०२५
रतेय १०.४८ वा.

(५९)
इथे फिरस्ती कितीतरी

भूल पडते मनास माझ्या
कुठे कोणत्या जगात मी
मार्ग चालते नवे नव्याने
आणि माझ्या संगतीस मी

नव्याच इथल्या रोज सकाळी
नव्या उषेच्या नव्या खुणा
नव्या जगातील नवीच स्वप्ने
नव्या निशेला पडती पुन्हा

निशा कोणत्या जरा उशिरा
क्षितिजावरती पेंगुळल्या
प्रभातवेळी खुणा निशेच्या
उषेसाठी का रेंगुळल्या

थंडी इथली बंड पुकारे
उन्हात उडती मोद फवारे
कुठे उन्हाच्या झळा बोचती
कुठे उन्हाचे उष्ण तुषारे

मस्त धुंदीतुन रस्ते इथले
तारुण्याच्या मदात बुडती
काळ्या गोऱ्या आणि सावळ्या
सौंदर्याच्या पतंगी उडती

स्वतःत रमल्या जगात फिरती
इथे फिरस्ती कितीतरी
पुन्हा नव्याने जुन्या जगातच
जाण्यासाठी कधीतरी

दि.२४/०६/२०२५
रात्री ०८.३९ वा.

(६०)
मनातल्या श्रावणाला

मनातल्या श्रावणाला
श्रावणाची आस का
बरसू दे कधीही तो
साजनाचा भास का

येते आभाळ भरून
माझ्या मनाच्या गगनी
शहारली होते राजा
तुझ्या स्मृतीने साजणी

मग दव होत येती
क्षण सुंदरांची माळ
तुझा माझा होतो कैद
मनी सुखाचा तो काळ

इंद्रधनू उमटते
सप्तरंगात प्रीतीच्या
सीमा ओलांडल्या तू मी
जगरहाट रीतीच्या

ऊन पावसाचा खेळ
त्याला जीवन हे नाव
राजा घेते ना मी तुझ्या
सांग काळजाचा ठाव

दि.२५/०६/२०२५
रात्री ०१.३० वा.

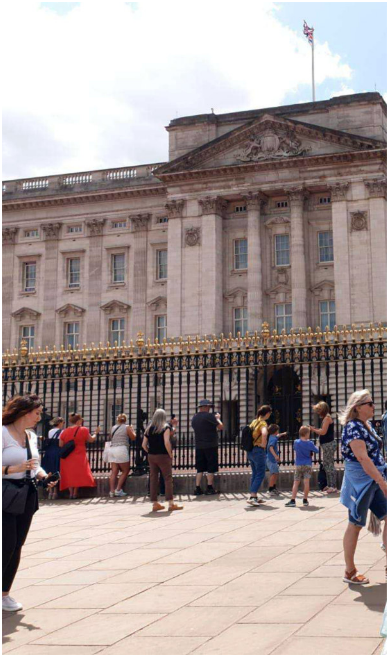

(६१)
ऐसी जगी भ्रमंती

आता कुठून आल्या
वाटा इथे जुळुनी
अनभिज्ञ संगमाच्या
थाटात त्या खुलुनी

प्रत्येक गाव आपुले
देशानुसार झलके
पाहताच प्रत्येकास
ती संस्कृतीही फलके

डोळे किती निराळे
अन रंग कातडीचे
मनी भाव तेच भरले
उदरधर्म आतडीचे

जरी भेटतात लोक
अन खेटतात देश
तरीही आखून सीमा
प्रत्येक मन प्रदेश

घेऊन आठवांच्या
गठडीस आत खोल
ऐसी जगी भ्रमंती
कृती ईश अनमोल

दि.२६/०६/२०२५
सकाळी ११.२० वा.

(६२)
स्वच्छंदसे तराणे

इथल्या जगात थोडी
गेले रमून मीही
मज वेगळीच थोडी
वाटे क्षणात मीही

जणू पंख फुटले आणिक
उडते नभात स्वैर
थोडे उधाण व्हावे
नसे त्यात वाटे गैर

मी सोडले मनाला
निश्चिंत मोकळे अन
कानात वारा बोले
जपणे सखे ग हे क्षण

इथल्या जराजराशा
शिकशील चालीरीती
इथल्याही सृष्टीसंगे
लागो जीवास प्रीती

मीही तसाच आहे
सारे तसे पुराणे
आहेत फक्त इथले
स्वच्छंदसे तराणे

दि २७/०६/२०२५
दुपारी ०२.०३ वा.

(६३)
जीवन आनंद दुनावे

जगण्याची मजा घेऊ या
आयुष्य सुंदर आहे
जीवन क्षणभंगुर तरी
क्षण क्षणात कलंदर आहे

उडत्या वाऱ्याच्या संगे
लेऊन पंख मी उडते
विसरून सारे काही
काही नव्याने हे घडते

आकाश तेच जरी आहे
मज रंग वेगळे दिसती
त्या छटा आगळ्या वाटून
मेघही मस्तीतून हसती

शिडकाव थोडासा होतो
ते तुषार देती दिलासे
अन डोकावणाऱ्या उन्हांचे
उबदार उबेही खासे

ती नदी वाहताना मज
नवं वळणावरती खुणावे
ते सारे तसेच तरीही
जीवन आनंद दुनावे

दि.२८/०६/२०२५
रात्री ०९.३९ वा.

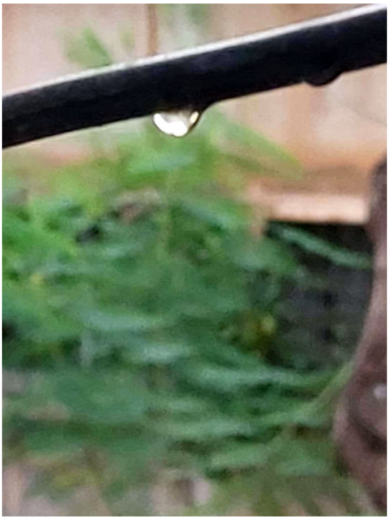

(६४)
थेंब थेंबा थेंबायन

थेंब सांगतो ना काही
आशा जगण्याची राही
जलाविना जीवनात
नाही काही राम नाही

थेंब जीव जन्मताना
गर्भगृही मातेच्या तो
थेंब थेंब रस मिळे
जीव वाढतो वाढतो

ओलाव्यात वाढ शक्य
ओलाव्यात नवा जन्म
काळजाच्या ओलाव्याची
आस प्रत्येका आजन्म

थेंबासाठी पावसाच्या
आसुसला चातक हा
थेंब पावसाचे होती
रान हिरवाई बहरा

थेंब साचतात तेंव्हा
होय नदी नि सागर
थेंब मेघमालिका नि
थेंब सुखाचे आगर

जीव जातानाही मुखी
चार थेंब थांबतात
थेंब थेंबा थेंबायन
थेंब सार सांगतात

दि.२९ ०६/२०२५
सायं ०५.२१ वा.

(६५)
नाहलेली जलपरी

रिमझिम रिमझिम पावसा
तू खुळा वेडा असा
ताप देत्या त्या उन्हाचा
तूच होशी रे दिलासा

आज भिजले चिंब ओली
मी अशी गेले सुखावून
आठवांच्या लाटेमध्ये
आपसूक गेले मी वाहून

थेंब अंगावरती झेलून
मी किती रे तृप्तशी
मोद सरिता वाहते मज
नित मनातून गुप्तशी

ओलसर मम कुंतलातून
गंध पवना तू वहा
राजसा डोळ्यात माझ्या
प्रीतवर्षा तू पहा

बरसू दे मेघातल्या त्या
थंड शीतल जलसरी
आज माझी मीच भासे
नाहलेली जलपरी

दि.३०/०६/२०२५
दुपारी ०४.२६ वा.

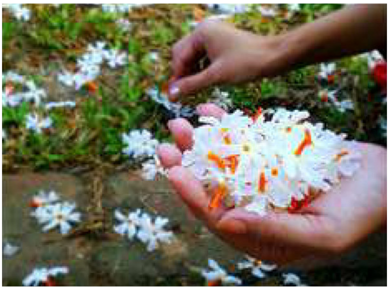

(६६)
स्वप्न हळवा प्राजक्त

स्वप्न माझ्या मनातले
जणु हळवा प्राजक्त
उमलून खुलते रातीला
रंग देठाशी आरक्त

काय वाटे कोण जाणे
सारे तेथे जे हवे
तेच घडते रोज आणिक
भुलविणारे नवनवे

अलगद झोपेतून वेचणे
स्वप्नकळ्यांची होत फुले
फांदीवरती नकळत काही
स्वप्नसुखांचे झुलती झुले

ती नाजूकतेची वीण होतसे
स्वप्न विणावे रोज खरे
सत्यामध्ये तसेच घडले
तर मग भासे किती बरे

भास मोहवून जाती स्वप्नी
ती फुले अन त्या कळ्या
जाग येते अन हाती उरती
स्वप्नकुसुम लडिवाळ पाकळ्या

दि.०१/०७/२०२५
रात्री १२.४३ वा.

(६७)
गोड सखीपरी मनी वसे

कुणी सुंदरी मनात भरते
कधीऽऽऽ न सरते
ती ना जाते कुठेच कधीही
ती खोलवर आतशीच उरते

तिच्या मोहिनीतून मनाला
कसे काढावे दूर ना कळे
तिला आठवून मनात नेहमी
बसंत बहरून फुले फळे

तिच्या कुंतलातून मोकळ्या
पवन होत मी फिरत असे
तिच्या कुंदकळी दंतपंक्तीतुन
हास्यराग मी भरत असे

तिच्या सावलीचा अधिकारी
होण्यासाठी जीव तुटे
किती बांधले बंधनात तरी
बांध मनाचा कधी फुटे

ती आहे का सत्यामधली
की स्वप्नपरी कुणी जेही असे
कुणीतरी मज नित्य खुणावीत
गोड सखीपरी मनी वसे
गोड सखी परी मनी वसे

दि.०२/०७/२०२५
रात्री ११.४७ वा.

(६८)
उडण्यास हे आभाळ

रंग कोणते जगावे
संग आपुल्या ते न्यावे
अंगा अंगावर नवे
जगणेच कोरू घ्यावे

एक दिशा का आपुली
उडण्यास हे आभाळ
कधी आपुला येईल
वाट बघणे का काळ

पंख उमेदीच्या गावी
एक उडान भरावी
आकाशाची सीमा कोणी
कशासाठी ठरवावी

भुईवर घरट्यात
एक जग बांधताना
वर नजर असावी
दोन्ही जगा सांधताना

आत आशा जगवावी
श्वास श्वास नवा व्हावा
न्याहाळून जीवनाला
ध्यास ध्यास हवा हवा

दि.०३/०७ /२०२५
सकाळी ०९.५४ वा.

(६९)

स्त्री असे ऐसी सुजन्मा

पावसाच्या हे सरींनो
आज बरसून जा तुम्ही
या भुईवर अंग तुमचे
टेकवून मग द्या तुम्ही

बीज लपले जे असे ते
त्यास कुरवाळून घ्या
देत ओलावा तुम्ही त्या
थोडे कवटाळून घ्या

अंकुरांच्या कोंबकोंबा
चुंबुनी घेता जरा
जीव नवं जन्मास येती
हिरवाई लेऊन धरा

मग जरा त्या पर्वतावर
त्या नदीचे अंग व्हा
सागराच्या ओढीपोटी
साथ देण्या संग जा

भेटुनी आता तयाला
रूप वाफेचे धरा
स्त्री असे ऐसी सुजन्मा
सार्थ त्या जन्मा करा
हे सरींनो, सार्थ व्हा

दि.०४/०७/२०२५
रात्री ०९.३२ वा.

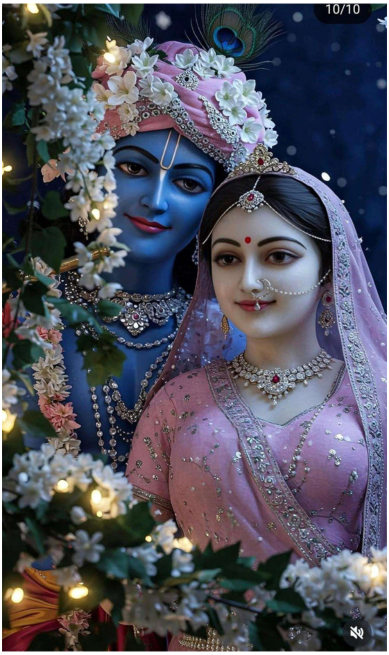

(७०)
श्रीहरी रे श्रीहरी

कोण छेडी बासुरीचे
सूर पैलाच्या तिरी
धावते मन जपते आणिक
श्रीहरी रे श्रीहरी

श्वास येती आणि जाती
वेणूची ती धुन खरी
आतले ते स्वर निनादुन
बोलते मग वैखरी

सप्त सूर जे गीत गाती
भावनांच्या संगती
मोहनाच्या मीलनाचे
स्वप्न क्षण मनी रंगती

एकदा व्हावे तुझी मी
बासुरी मनमोहना
अधरी धरीशी एकताना
हृदय बोले भावना

मी तुझी आहे तुझी रे
साधिका अन प्रेमिका
जन्म ओलांडून आले
पाहशी मी अनामिका

मीच राधा आणि मीरा
अथवा गोपा गोपिका
रंगी रंगून जात आहे
कृष्ण तू मी संगिका

दि.०५/०७/२०२५
रात्री ११.५४ वा.

लेखिकेचा परिचय

- **डॉ. मंजूषा पंढरीनाथ कुलकर्णी,**

  पीएच. डी. (संस्कृत), नेट (संस्कृत), सेट (शिक्षणशास्त्र), एम.ए. (संस्कृत), एम.एड., राजपत्रित अधिकारी वर्ग १ (महाराष्ट्र शासन, भारत) (सहाय्यक प्राध्यापक - संस्कृत)

  २३१ समर्थ अलंकार, सदनिका क्र. २, कवितांच्या बागेसमोर, विठ्ठल रुक्मिणी मंदिराजवळ, ज्योतीनगर, छ. संभाजीनगर - ४०० ००५

  ई-मेल : dr.manjushak@gmail.com

  मोबाइल : + ९१ ९८२२८ ३९४९१ । व्हाट्सएप; +९१ ९०८२१ ६१५२४

सध्या :

- **प्रशासकीय अधिकारी, मुख्यमंत्री कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई (महाराष्ट्र)** येथे राजपत्रित अधिकारी वर्ग १ म्हणून कार्यरत.
- महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामध्ये राज्यात सर्वप्रथम स्थान अधिगत आणि राजपत्रित अधिकारी वर्ग १ शासनसेवेमध्ये २२ वर्षांपासून कार्यरत.
- **संस्कृत सल्लागार मंडळाची सदस्य, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली. (https://sahitya-akademi.gov.in)**
- व्यापकदृष्ट्या मान्यताप्राप्त संस्कृत भाषातज्ज्ञ, **साहित्य अकादमी अनुवाद पुरस्कार २०२० प्राप्त,** उच्च शिक्षणातील शैक्षणिक विचारवंत, उच्च प्रशंसित कवयित्री, लेखिका, संशोधक आणि वक्ता.
- तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी लिखित "वैदिक साहित्याचा इतिहास" (२६० पृष्ठे) या **मराठी पुस्तकाचा (साहित्य अकादमी पुरस्कृत) संस्कृतमध्ये अनुवाद करण्याचा विशेष प्रतिष्ठेचा प्रकल्प** साहित्य अकादमीने प्रदान केला होता, जो पूर्णत्वाला जाऊन साहित्य अकादमीद्वारे अनुवाद प्रकाशित.
- आचार्य बाळाराव **सावरकर लिखित स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांच्या चरित्राच्या (अंदाजे २००० पृष्ठांच्या) ४ खंडांचा अत्यंत सन्मानाचा संस्कृत अनुवाद प्रकल्प** स्वातंत्र्यवीर सावरकर राष्ट्रीय स्मारक, मुंबई यांनी स्वाधीन केला आहे. त्यापैकी प्रथम खंडाचा अनुवाद पूर्ण झालेला असून प्रकाशनाच्या मार्गावर.

- गेल्या २५ वर्षांपासून, भाषा, साहित्य, संस्कृती, कला, नाटक, शिक्षण आणि भाषेशी संबंधित विधायक कार्याचा प्रसार करण्याच्या ध्येयाने प्रेरित अन् कार्यरत आहे.
- संस्कृतच्या प्राध्यापिका, वसंतराव नाईक शासकीय कला आणि सामाजिक शिक्षण संस्था, नागपूर.
- **महाराष्ट्र शासनाच्या पहिल्या पूर्णवेळ महिला भाषा संचालक आणि महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोग, महाराष्ट्र शासनमध्ये प्रशासकीय अधिकारी** ह्या पदांवर कार्यभार सांभाळला.
- पुणे विद्यापीठातून पदवी आणि पदव्युत्तर शिक्षण पूर्ण केले
- तसेच पुण्यातील एसएनडीटी विद्यापीठामधून देखील बी.एड. आणि एम.एड. पूर्ण केले.
- एकाच वेळी पुणे विद्यापीठ आणि टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठात अव्वल येण्याचा बहुमान मिळवला.
- MPSC वर्ग-एक परीक्षेमध्ये संस्कृत या विषयामध्ये सर्वप्रथम येण्याचा बहुमान
- विविध राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय परिषदा, चर्चासत्रे आणि परिसंवादांमध्ये अनेक शैक्षणिक शोधनिबंध सादर केले आणि अनेक प्रतिष्ठित पुरस्कार जिंकले.

लक्षणीय योगदान :

डॉ. मंजूषा या भाषा, कला, नाटक, संस्कृती, प्रशासन, साहित्य आणि शिक्षण या क्षेत्रांमध्ये अनेक बहुमुखी भूमिकांमध्ये योगदान देत आहेत. त्या संस्कृतमधील एक प्रसिद्ध प्राध्यापिका, एक प्रसिद्ध वक्ता, एक विचारशील प्रवचनकार, एक वाचक, एक उद्घोषक, एकल-कलाकार-नाट्यकलावंत/ सादरकर्त्या, एक कवयित्री, एक संशोधक, एक लेखिका आणि अशा अनेक क्षेत्रांमध्ये नैपुण्य असलेल्या विदुषी आहेत.

गेल्या काही वर्षांमध्ये डॉ. मंजूषा यांनी भाषिक संशोधन, अनुवाद, भाषा आणि कोशविकास आणि भाषा धोरणाची निर्मिती अशा अनेक महत्त्वपूर्ण क्रियाकार्यांचे नेतृत्व केले आहे. शिक्षण, साहित्य, प्रशासन आणि संस्कृती या

क्षेत्रातील त्यांच्या अद्भुत योगदानाबद्दल त्यांना अनेक पुरस्कार आणि सन्मानचिन्हांनी सन्मानित करण्यात आले आहे.

डॉ. मंजूषा यांनी मराठी कवितेच्या क्षेत्रात जागतिक स्तरावर विश्वविक्रमधारक अशी एक अनोखी ओळख निर्माण केली आहे आणि चरित्र, कविता, ललित आणि तात्त्विक तसेच वैचारिक लेखन अशा सर्व संबंधित शैलींमध्ये त्या एक उत्कृष्ट आणि प्रथितयश लेखिका म्हणून चमकत आहेत.

प्रकाशमार्गा: हे पुस्तक डॉ. प्रकाश बाबा आमटे यांच्या चरित्राचा (मराठी भाषेतील) डॉ. मंजूषा यांनी केलेला संस्कृत अनुवाद आहे ज्याला २०२० वर्षातील साहित्य अकादमीच्या अनुवाद पुरस्काराने गौरविले गेले. डॉ. आमटे यांच्या या अद्भुत जीवनप्रवासाचा संस्कृतमध्ये अनुवाद करण्यात डॉ. मंजूषा यशस्वी ठरल्या आहेत.

''**साहित्यिक व्रत**'' म्हणून गेल्या ६ वर्षांपासून, डॉ. मंजूषा रोज काव्यरचना रचत आहेत आणि प्रसारित करत आहेत. त्यानिमित्ताने मराठी कवितेतील 'हाय रेंज बुक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड' मध्ये जागतिक विक्रम केल्याबद्दल महाराष्ट्राचे माजी राज्यपाल श्री. भगतसिंग कोश्यारी जी यांच्या हस्ते डॉ. मंजूषा यांचा सत्कार झाला आहे.

प्रकाशित पुस्तके –

- डॉ. मंजूषा यांनी मराठी, संस्कृत आणि इतर भाषांमध्ये अनेक उत्तम पुस्तके लिहिली आहेत आणि त्यांचे पहिले पुस्तक 'विवाह संस्कार' २०१० या वर्षी प्रकाशित झाले. त्यानंतर डॉ. मंजूषा यांनी संस्कृतमधील इतर अनेक पुस्तके प्रकाशित केली आहेत ज्यामध्ये श्यामस्य माता, विवेकानंदस्य विचारसौंदर्यम्, वेदकालीन स्त्रीरत्नानि, स्मृतिवचनानि, स्मृतिप्रतिपादित न्याय:, विवेकरत्नानि, प्रकाशमार्गा : अशी अनेक पुस्तके संस्कृतमध्ये रचली व अनुवादित केलेली आहेत. तर 'प्राचीन भारतीय समाज', 'सूर्य शक्ती और मानव', 'कौटिलीय अर्थशास्त्र', 'स्मृतीग्रंथ – भाग १ और २' ही त्यांची हिंदी भाषेतील पाच पुस्तके प्रकाशित झाली आहेत.

  त्यांच्या मराठीतील पुस्तकांमध्ये अनमोल विचार ठेवा – नचिकेता (लेखांचा संग्रह), लावण्यखणी (मराठी लावणी गाण्यांचा संग्रह), कणखरबाणा राणी

अहिल्या (अहिल्याबाई होळकर यांचे चरित्र), मृद्गंध (ग्रामीण मराठी भाषेतील कवितांचा संग्रह), एक पाती गवताची (ललित लेखसंग्रह), प्रीतसुधा, आरसपाणी-जीवनगाणी (मानवी जीवनावरील कवितांचा संग्रह), गोड-गोड पापा (बालकवितांचा संग्रह), सर्ग-निसर्ग, संतोष, उत्कर्ष, पूर्वा, सृष्टीगंध, युगंधरा (निसर्गावरील कविता), नाथा पंढरीनाथा, ईश भाग्येश (देवभक्तीपर), मंगेश, आंदण (प्रासंगिक), रूप-स्वरूप, श्रीरंग (राधाकृष्ण), अलवार, मधुश्री, सहा सोहळे (ऋतू), सुधांशु (चंद्र), दिव्यांतरी (सूर्य), बकुळफुले, अळुमाळु, सुरभी, कामिनी (फुलांवरील कविता), खाणाखुणा (पशु), वैष्णवी (पक्षी), नादश्रुती, श्वेता (तिच्यावरील प्रीत कविता), स्वामिनी (स्त्रीजीवन - भाग १), मृणालिनी (स्त्रीजीवन - भाग २), प्रमिला (धरती-आकाश), लाघव वेळा (सकाळ-संध्याकाळ), मनमंदिरा, तेजशलाका, उदय, मंजुभारती (जीवनपर कविता), प्रियतमा शुभांगी, नेहा, सुधीर (त्याच्यावरील प्रीत कविता), मन्मनी, इंदुमती, मंजुश्री, मानसी (ललितलेख), बोल बरवे, मनस्विनी, हृदयस्पर्शी (रसिक प्रतिक्रिया - कवीश्वर), प्रतिसाद, रसिकवरा, हृदयतरंग, अनुबंध (अन्य रसिक प्रतिक्रिया), गंधराणी (मिश्र कविता), श्रावणी (पाऊस कविता), उल्का (गझल), तेंव्हा (वेळा), नभ मोजताना (धरती-आकाश), जरा रेंगाळले (वाट), रंगतनु, कृष्णकांत (रंग), कविता माझी (सर्वोत्कृष्ट कविता), कवडसा, मृण्मयी, अबोली, अनावर मना, मल्मली, अक्षरा, अनुरंग, नवी नवेली, (मिश्र कविता) यांचा समावेश आहे.

याशिवाय विज्ञानातील संस्कृत, स्मृती धारा भाग-१ आणि भाग २, चतुरंग, शोधामृत, संस्कृत मराठी उखाणे, गौरवगाथा सूर्याची, जीवनचिंतन, भावमंजूषा, विचारकणिका, वेदकालीन स्त्रीरत्ने आणि अणुविज्ञानातील झंझावात - डॉ. अनिल काकोडकर, प्राचीन भारतीय समाज. ही पुस्तके देखील प्रकाशित आहेत. त्यांचे मराठीमध्ये 'मंजु मंजिरी' आणि 'सर्ग निसर्ग' नावाने ऑडिओ कवितासंग्रहही प्रकाशित झालेले आहेत.

प्रकाशनाच्या वाटेवरील पुस्तके -

(मिश्र कविता) - मन ओथंबुन गेले, उमलवाट, दरवळ तुझे नि माझे, लोभसवाणी, (मन) मनमनुल्या, वेध मनाचा, शब्द पाखरा, मन मोहरून

माझे, (अध्यात्म) - निरव नमन, (जीवनपर) - क्षणांचं देण, आयुष्याचं गाव, (फुल) - फुललेलं मौन, (निसर्ग) - सुख सुखाचं, पानापानातली कथा, (प्रीत त्याची तिच्यासाठी) - स्पंदन रेषा, (सुख-दुःख) - सुखाचा किनारा, (नानी) - थांब जरा तू, (गंध-सुगंध) - दूर त्या तिथे, आनंद गंधपाणी, (स्त्री जीवन) उडण्या हे आभाळ, संस्कृत बालगीत संग्रह - बालमोदिनी, सुधा मूर्ती यांच्या 'तीन हजार टाके' या मराठी पुस्तकाचा संस्कृत अनुवाद - त्रिसहस्रसीवनम्, सुधीर शास्त्री यांचा मराठी काव्य संग्रह 'मनुष्य' या पुस्तकाचा संस्कृत अनुवाद - मनुष्यः, शब्द तुझ्या नावाचे, घडते नवेच काही.

मिळालेले पुरस्कार :

पुरस्काराचे नाव आणि वर्ष -

- कोकण मराठी साहित्य परिषदेचा अत्यंत मानाचा २०२२-२३ चा ललित गद्य विभागातील द्वितीय क्रमांकाचा सौ. लक्ष्मीबाई व राजाभाऊ गवांदे पुरस्कार 'एक पाती गवताची' या ललितलेखसंग्रहास प्राप्त झाला आहे.
- शिक्षाश्री सन्मान - २०२४
- स्व. वा.ना. उत्पात स्मृती पुरस्कार - २०२३
- परळी भूषण पुरस्कार २०२३
- मुंबई मराठी ग्रंथ संग्रहालय २०२३ पुरस्कार (गौरव गाथा सूर्याची साठी)
- संस्कृत भाषा सभा नाशिक, महाराष्ट्र तर्फे डॉ. व्ही. एम. गोगटे स्मृती पुरस्कार २०२३
- अखिल ब्राह्मण मध्यवर्ती संस्था, नाशिक २०२२ तर्फे सन्मान आणि सत्कार
- अखिल देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण मध्यवर्ती मंडळ, वडोदरा तर्फे ''साहित्य रत्न'' पुरस्कार २०२२
- सरस्वतीदेवी विद्या विकास ट्रस्ट पुरस्कार २०२२
- प्रेमचंद सन्मान २०२२
- अणुविज्ञानातील झंझावात : डॉ. अनिल काकोडकर - ३ राज्यस्तरीय पुरस्कार प्राप्त
- महात्मा फुले राज्यस्तरीय बाल-साहित्य पुरस्कार (महाराष्ट्र साहित्य प्रतिष्ठान) २०२१

- राज्यस्तरीय संत नामदेव चरित्र साहित्य पुरस्कार २०२०
- लेखक सुनील रंगराव देसाई राज्यस्तरीय बाल-साहित्य पुरस्कार २०२१
- संस्कृतसाठी साहित्य अकादमी अनुवाद पुरस्कार २०२०
- राष्ट्रपती पुरस्कार विजेते दिवंगत व्ही.डी. सर्जे गुरुजी प्रतिष्ठानचा जीवन गौरव पुरस्कार २०१८
- पत्रकार उत्कर्ष समिती (मुंबई)चा राज्यस्तरिय आदर्श शिक्षक पुरस्कार २०२७
- शेतकरी शिक्षण प्रसारक मंडळ आष्टी जि. बीड (महाराष्ट्र) चा राज्यस्तरीय आदर्श पुरस्कार
- द्वारका प्रतिष्ठानचा राज्यस्तरीय सर्वोत्कृष्ट प्रशासक पुरस्कार
- गोस्वामी संत तुलसीदासकृत रामचरित मानस पुरस्कार २०२६
- राज्यस्तरीय दैनिक भास्कर महिला पुरस्कार २०१२
- राज्यस्तरीय लोकमत सखी सम्राज्ञी पुरस्कार २०१२
- दिल्ली संस्कृत अकादमी, अखिल भारतीय-नवोदित - संस्कृत कवि प्रतियोगिता पुरस्कार २०१२
- लोकमत माझी आई पुरस्कार २०१२
- राज्यस्तरीय महिला गौरव पुरस्कार २०११
- संस्कृत नाट्य महोत्सव - संहितालेखन प्रथम पारितोषिक २०११
- संस्कृत नाट्य महोत्सव - नाट्य द्वितीय पारितोषिक २०११
- राज्यस्तरीय विद्यारत्न पुरस्कार २०११
- राज्यस्तरीय विद्यारत्न पुरस्कार २०१०
- S.N.D.T. महिला विद्यापीठ, सर्वतृतीया २००१
- मध्यप्रदेश संस्कृत अकादमी राष्ट्रीय निबंध रचना पुरस्कार १९९८
- महाराष्ट्र राज्यशासन संस्कृत प्राविण्य पुरस्कार १९९८

- **Digital Content :**

अ.क्र.	तपशील	लिंक
१	सखी सह्याद्री मुलाखत, दि. १०-१०-२०२४	https://www.facebook.com/share/v/FmEuAjAVeKGrunYB/?mibextid=WC7FNe
२	सोनाली नवांगुळ, डॉ. मंजूषा कुलकर्णी यांना साहित्य अकादमीचा अनुवादासाठी पुरस्कार	https://www.loksatta.com/pune-news/sonali-nawangul-dr-manjusha-ku-lakarni-sahitya-akademi-award-for-translation-akp-94- 2600116 ?utm_source =whatsapp_web & utm_medium =social& utm_campaign=socialsharebuttons
३	''आपल्यालाच आपला प्रकाश होता आलं पाहिजे.'' साहित्य अकादमीचा पुरस्कार मिळाल्या नंतर मंजुश्री यांनी दिलेला हा संदेश आपल्या सर्वांसाठी साहित्य अकादमी पुरस्कार विजेत्या डॉ. मंजूषा कुलकर्णी MaxWoman वर.	https://youtu.be/Lqu-YF4G-rw
४	डॉ. मंजूषा कुलकर्णी यांना साहित्य अकादमी पुरस्कार	https://www.madhyamvruttseva.com/डॉ-मंजूषा-कुलकर्णी-यांचा/

५	महाराष्ट्राचे माननीय राज्यपाल यांचे ट्वीट	<https://twitter.com/mah a_governor/status/ @maha_governor 1439559856764030979 ?s=08 <https://twitter.com/mah a_governor/status/143955 9859536482304?s=08
६	संस्कृत भाषाव्रताचा सन्मान 'प्रकाशवाटा' या डॉ. प्रकाश आमटे यांच्या आत्मचरित्राचा संस्कृत अनुवाद डॉ. कुलकर्णी यांनी 'प्रकाशमार्गा:'	https://www.loksatta.com //lokrang/sahitya- akademi-award-for- translation-autobiography- of-prakash- amte-poet-prof-dr- manjusha-kulkarni- prakashwata-zws- 70-2612674/lite/ ?utm_source=whatsapp_ web&utm_medium=social& utm_campaign=socials harebuttons
७	https://mr.wikipedi a.org	https://mr.wikipedia.org/ wiki/मंजूषा_कुलकर्णी
८	प्रा.डॉ. मंजूषा कुलकर्णी यांचा महाराष्ट्र राज्याच्या मा. राज्यपालांच्या हस्ते अभिनव साहित्यिक विक्रम केल्याबद्दल सत्कार	https://youtu.be/ 6x7BRzz_seo

९	प्रशासक आणि संस्कृत विद्वान - डॉ. मंजूषा कुलकर्णी यांच्याशी भेट (डीडी न्यूजद्वारे)	https://youtu.be/7a5dNUZKnRk
१०	@MahaGovtMic	https://twitter.com MahaGovtMic/status 1476551366352924672?s=08
११	कवयित्री डॉ.मंजूषा कुलकर्णी यांचा जागतिक काव्य विक्रम केल्याबद्दल राज्यपालांच्या हस्ते सत्कार 'साहित्यिक व संतांनी देश एकसूत्रात बांधला' भगतसिंह कोश्यारी	https://twitter.com/InfoVidarbha/status/1418559733921816580?s=20
१२	साहित्याच्या पारावर डॉ. मंजूषा कुलकर्णी सखी सह्याद्री – डीडी सह्याद्री दूरदर्शन मुंबई	https://youtu.be/VEJcY4GX7tg
१३	सखी सह्याद्री	<https://youtu.be/ITLxInwuJc ; https:/youtu.be/7a5dNUZKnRk
१४	खास कार्यक्रम / नवदुर्गासह डॉ.मंजूषा कुलकर्णी / नवरात्री स्पेशल / सकाळ मीडिया	https://youtu.be/m1Ot_LzxI4k

१५	मनीषा नवपुते यांची फेसबुक पोस्ट	https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1266533350529198id=100015176343763&sfnsn=wiwspwa
१६	संजीव खानझोडे यांची फेसबुक पोस्ट	https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=4429100480484776 id=100001546044035 sfnsn=wiwspwa
१७	ऑडिओ अल्बम – ''सर्ग_निसर्ग'' ऑडिओ अल्बम – ''मंजुमंजिरी''	<https://vy6s8.app.goo.gl/NKnJ> https://vy6s8.app.goo.gl/A8Z5
१८	Special Screening of 100th Episode of Mann Ki Baat from Raj Bhavan	https://www.youtube.com/live/7-dyWQaLA?si=mid7qSf_HIM6WQ8q
१९	स्वामी विवेकानंद व्याख्यान : भाग – १	https://youtu.be/TrNMBV_ysf8?feature=shared
२०	स्वामी विवेकानंद व्याख्यान : भाग –२	https://youtu.be/NpvMk-Pu4dOs?si=typfHtOvNg-1hDXgT

सारांश :

- एकूण अनुभव (शैक्षणिक) : २२ वर्षे
- एकूण अनुभव (प्रशासकीय) : १३ + वर्षे
- व्याख्याने आणि भाषणे : १००० पेक्षा जास्त
- प्रवचने : ५०० हून अधिक
- शोधनिबंध प्रकाशित : १०० हून अधिक
- स्वलिखित पुस्तके (प्रकाशित) : १०७
- स्वलिखित पुस्तके (आगामी) : २५
- संशोधन प्रकाशने : १६
- परिषद / सेमिनार / कार्यशाळेत सहभाग (आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय आणि राज्यस्तरीय) : ४०
- परिषद / सेमिनार / कार्यशाळेत स्रोत-व्यक्ती / तज्ज्ञ म्हणून सहभाग : २०० हून अधिक
- पुरस्कार : २०० पेक्षा जास्त
- मिळालेल्या शिष्यवृत्ती : ९
- डॉ. मंजूषा यांच्या मार्गदर्शनात पीएच.डी. पदवी प्राप्त विद्यार्थी : ०५
- डॉ. मंजूषा यांच्या मार्गदर्शनात पीएच.डी. संशोधन कार्य सुरू असलेले विद्यार्थी : ०४

● ● ●